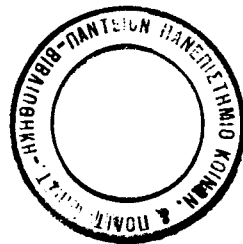

NOAM CHOMSKY

"Η ΝΕΑ ΤΑΞΗ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ"

... Πριν δέκα ή δεκαπέντε χρόνια οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Αγγλία δεν θα μπορούσαν να είχαν στείλει πολικάριθμες συμβατικές δυνάμεις στη Μέση Ανατολή. Απλούστατα, ήταν πολύ επικίνδυνο. Μια διένεξη θα ήταν δυνατό να εξελιχθεί σε μια αντιπαράθεση με τους Ρώσους, οπότε η κατάσταση θα καθίστατο δυσμενής. Συνήθως επιτίθεται κανείς σε όσους δε μπορούν να αντεπιτεθούν, όχι σ' αυτούς που έχουν τη δυνατότητα να το κάνουν. Αυτός είναι ένας κανόνας σωστής πολιτικής. Αυτό το στοιχείο αποτροπής τώρα δεν υπάρχει πιά, και έτσι οι ΗΠΑ είναι απόλυτα ελεύθερες να κάνουν αυθαίρετα χρήση βίας όπου τους αρέσει. Αν τυχόν νομίζετε ότι οι πολιτικοί και οι στρατηγικοί αναλυτές δεν το ξέρουν, κάνετε λάθος. Και βέβαια το ξέρουν. Μιλάν γι' αυτό το θέμα. Είναι προφανές...

Η Νέα Τάξη Πραγμάτων

Υπάρχουν πολλές πτυχές της σημερινής Κρίσης του Κόλπου που δεν είναι ξεκάθαρες, και βεβαίως συζητήσιμες, αλλά επίσης, και μέχρις ορισμένου σημείου, σημειώνεται μια κάποια ταυτότητα αντιλήψεων. Ένα σημείο πάνω στο οποίο έχει επέλθει ευρεία συμφωνία, την οποία συμμερίζομαι και εγώ, είναι ότι τα γεγονότα είναι πολύ σημαντικά και αποκαλυπτικά σε ό,τι αφορά τη μορφή του παγκόσμιου συστήματος που αρχίζει να διαφαίνεται τώρα και που γενικά αποκαλείται η Νέα Παγκόσμια Τάξη Πραγμάτων.

Μία άποψη, για παράδειγμα, είναι η του Υπουργού Εξωτερικών, Τζέιμς Μπίκερ, ο οποίος μας λέει ότι ζούμε αυτήν τη στιγμή μια από τις σπάνιες περιόδους αλλαγών της ιστορίας, και ότι το μέλλον μάς υπόσχεται πολλά εφόσον καταφέρουμε να εξαλείψουμε αυτό το τελευταίο αρνητικό στοιχείο που απομένει από την παλιά, κακή τάξη πραγμάτων, δηλαδή το νέο Χίτλερ, ο οποίος υπολογίζει να κατακτήσει τον κόσμο αν δεν τον σταματήσουμε έγκαιρα. Αυτή είναι μια αρκετά γενικευμένη άποψη και, για να υποστηριχθεί, επισημαίνεται τακτικά ότι τα Ηνωμένα Έθνη υπέστησαν, όπως αναφέρουν οι NEW YORK TIMES, "μια καταπληκτική αλλαγή" και ότι τώρα, για πρώτη φορά από τότε που ιδρύθηκαν, εκπληρώνουν την αποστολή τους της διατήρησης της ειρήνης. Ο λόγος που επικαλούνται γι' αυτό είναι ότι, με το τέλος του ψυχρού πολέμου, το Συμβούλιο Ασφαλείας δεν εμποδίζεται πιά από τη ρωσική κωλυσιεργία και από αυτό που θεωρείται σαν θορυβώδης αντιδυτική υστερία των χωρών του Τρίτου Κόσμου. Έτσι λοιπόν, επιτέλους τώρα, εφό-

σον όλα αυτά ανήκουν πιά στο παρελθόν, οι μεγάλες δυνάμεις μπορούν να συνέρχονται, να αντιστέκονται στις επιθέσεις και να μας οδηγήσουν προς μια καινούρια εποχή ειρήνης και δικαίου, αφού επιβληθούμε σ' αυτήν τη μάχη του καλού εναντίον του κακού. Αυτή είναι λοιπόν η γενικευμένη άποψη και αυτή είναι η εικόνα της Νέας Παγκόσμιας Τάξης Πραγμάτων που υποτίθεται πως θα προκύψει. Όσο όμως εξετάζω τα γεγονότα, μου δίνουν την εντύπωση πως μάλλον προσφέρουν μια διαφορετική εικόνα, και αυτή είναι η εικόνα που θα προσπαθήσω να σας παρουσιάσω.

Ας αρχίσουμε λοιπόν με τα Ηνωμένα Έθνη. Έχω ήδη διαβάσει εκατοντάδες άρθρα, και είμαι βέβαιος ότι και σείς πρέπει να διαβάσετε δημοσιεύσεις που μιλάν για την “καταπληκτική βαθειά αλλαγή” και που την αποδίδουν στο τέλος του ψυχρού πολέμου και στην καλή διάθεση της Σοβιετικής Ένωσης να φερθεί καλά μέσα στην άσχετη φρενίτιδα του Τρίτου Κόσμου. Ακόμα όμως δεν έχω συναντήσει ένα άρθρο οπουδήποτε που να προσφέρει αποδείξεις της θεωρίας αυτής. Πιθανόν να είναι προφανής. Όμως δεν είναι τόσο προφανής σαν να λέγαμε $2+2=4$. Θα πιστεύετε βέβαια ότι χρειάζεται κάποια απόδειξη, αλλά εγώ όμως δε βρήκα κανέναν που να αναλάβει να την προσφέρει. Λένε ότι είναι αυταπόδεικτο. Στην πραγματικότητα όμως, η θεωρία είναι πολύ εύκολο να δοκιμαστεί, θα 'λεγα μάλιστα γελοιοδώς εύκολο. Το μόνο που έχετε να κάνετε είναι να συμβουλευτείτε τα πρακτικά των Ηνωμένων Εθνών. Πάρετε, για παράδειγμα, το Συμβούλιο Ασφαλείας, όπου τηρείται ένα δημόσιο πρακτικό, και διερωτηθείτε γιατί ακριβώς δεν κατάφερε να πραγματοποιήσει την αποστολή του της διαφύλαξης της ειρήνης. Είναι μήπως λόγω της ρωσικής κωλυσιοεργίας και του αντιδυτικού φανατισμού του Τρίτου Κόσμου; Αυτό εύκολα ελέγχεται. Αν προσέξετε, θ' ανακαλύψετε –ας πάρουμε μόνο την περίοδο των τελευταίων είκοσι ετών– ότι τα δύο τρίτα των βέτο του Συμβουλίου Ασφαλείας τα προέβαλλαν οι Άγγλοι. Με άλλα λόγια, οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Μεγάλη Βρετανία μαζί προέβαλλαν στη διάρκεια των τελευταίων είκοσι ετών περίπου το 80% των βέτο στο Συμβούλιο Ασφαλείας. Στην τρίτη σειρά βρίσκεται η Γαλλία, και τελικά, σχεδόν πάντα ψηφίζοντας με την πλειοψηφία, βρίσκεται η Σοβιετική Ένωση. Δεν υπάρχει λόγος να περιμένουμε βέβαια ότι η αγγλοαμερικανική εκστρατεία ενάντια στα Ηνωμένα Έθνη και στην ειρηνευτική τους αποστολή θα καταλήξει στην απόσυρση της Σοβιετικής Ένωσης από την παγκόσμια σκηνή. Αυτό δεν θα είχε κανένα νόημα.

Επιπλέον, αν προσέξετε και τις περιπτώσεις, θ' ανακαλύψετε ότι καμία σχέση δεν είχαν με τον ψυχρό πόλεμο. Σχέση είχαν με τις παραδοσιακές επαφές Βορά-Νότου, όπως λέγονται τώρα, που παλαιότερα ονομάζονταν ιμπεριαλισμός. Είχαν σχέση με την παραδοσιακή πλέον προσπάθεια της Ευρώπης να επιτίθεται άγρια και να κατακτά τον κόσμο, πράγμα για το οποίο τόσο οι Ηνωμένες Πολιτείες όσο και η Αγγλία αποτέλεσαν την εμπροσθοφυλακή, δηλαδή αποτέλεσαν τους εκτελεστές, κατά πρώτο λόγο οι Ηνωμένες Πολιτείες και, από το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο,

κατά δεύτερο λόγο η Μεγάλη Βρετανία. Γύρω απ' αυτό περιστρέφονται οι εν λόγω περιπτώσεις. Και στη Γενική Συνέλευση συμβαίνει το ίδιο. Οι Ηνωμένες Πολιτείες ψηφίζουν τακτικά, είτε μόνες τους, είτε μαζί με ένα ή δύο κράτη με τα οποία έχουν πελατειακές σχέσεις ενάντια σε μια συντριπτική πλειοψηφία, σχετικά με θέματα επίθεσης, προσάρτησης, αφοπλισμού, προσβολής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και όλων των άλλων περιβαλλοντολογικών θεμάτων, και ακόμα σε οτιδήποτε έχει έστω και αμυδρή σχέση με τα παραπάνω. Για μια ακόμα φορά, προκύπτει το ίδιο συμπέρασμα. Δεν υπάρχει κανένας λόγος που να δικαιολογεί το γεγονός ότι η αμερικανική κωλυσιεργία θα σταματήσει τώρα που οι Ρώσοι βρίσκονται έξω από το παιχνίδι. Δεν υπήρχε καμία σχέση με τους Ρώσους κατ' αρχήν, οπότε δεν υπάρχει λόγος να σταματήσει τώρα. Μοιάζει κοινότοπο.

Παναμάς και Νικαράγουα

Δεν θα εξετάσω όλες τις περιπτώσεις, αλλά ας δούμε μόνο, σαν παράδειγμα την τελευταία συνεδρίαση των Ην. Εθνών. Είναι μάλλον χαρακτηριστική. Μιλώ για το χειμώνα του 1989-1990, δηλαδή την τελευταία συνεδρίαση των Ηνωμένων Εθνών πριν από αυτήν. Στη διάρκεια της εν λόγω συνεδρίασης, μεσολάβησαν τρία βέτο στο Συμβούλιο Ασφαλείας. Όλα προβλήθηκαν από τις Ηνωμένες Πολιτείες. Δύο από τις αποφάσεις ενάντια των οποίων προέβησαν βέτο οι Ηνωμένες Πολιτείες καταδίκασαν την αμερικανική εισβολή στον Παναμά. Έχετε υπόψη σας ότι πρόκειται για την πρώτη επίθεση που έλαβε χώρα μετά τον ψυχρό πόλεμο. Η επίθεση του Σαντάμ Χουσεΐν ήταν η δεύτερη. Η εισβολή στον Παναμά θεωρείται ότι έλαβε χώρα μετά τον ψυχρό πόλεμο διότι ούτε ο πιο εφευρετικός προπαγανδιστής δε θα μπορούσε, σαν ταχυδακτυλουργός, να βγάλει εκ του μηδενός μια ρωσική επέμβαση. Ο ορισμός του ψυχρού πολέμου συνίσταται στο ότι το κανονικό σχέδιο επέμβασης εκτυλίσσεται όπως πριν, αλλά με την πρόφαση ότι υπερασπίζεις τον εαυτό σου ενάντια στους Ρώσους. Πριν εμφανιστούν οι Ρώσοι, υπεράσπιζες τον εαυτό σου ενάντια στους Ούννους, ή στους Άγγλους, ή οποιουδήποτε άλλου, και άμα εξαφανιστούν οι Ρώσοι, θα βρεις κάποιον άλλο ενάντια στον οποίον να πρέπει να υπερασπίσεις τον εαυτό σου. Η μέθοδος είναι ουσιαστικά η ίδια. Οπότε η εισβολή στον Παναμά έλαβε χώρα μετά τον ψυχρό πόλεμο. Η επέμβαση υπήρξε φονική. Εκατοντάδες, ίσως και χιλιάδες άνθρωποι σκοτώθηκαν. Εγκαθιδρύθηκε μια κυβέρνηση ανδρεικέλων, που δεν αντιπροσωπεύει παρά ένα 8% κατά τα ευρωπαϊκά πρότυπα. Οι ΗΠΑ εξασφάλισαν τη δυνατότητα ν' αλλάξουν τη Σύμβαση του Καναλιού προς όφελός τους. Πρόκειται για ένα πρότυπο επέμβασης. Εδώ θεωρείται σαν μια νίκη της δημοκρατίας. Οι Λατινοαμερικανικές χώρες το βλέπουν κάπως διαφορετικά.

Ο Παναμάς υπήρξε μέλος της "Ομάδας των Οχτώ", δηλαδή των οχτώ κρατών

της Λατινικής Αμερικής με δημοκρατικό καθεστώς. Τον καιρό της διακυβέρνησής του από τον Νοριέγα, απεβλήθη λόγω της κακής συμπεριφοράς του τελευταίου. Τον τελευταίο Μάρτιο, απεκλείσθη τελείως διότι θεωρήθηκε ότι ο Παναμάς είναι μια χώρα που βρίσκεται υπό κατοχήν και, κατά συνέπεια, δεν πλήρωνε τις κατάλληλες προϋποθέσεις για ν' αποτελεί μέλος οποιασδήποτε δημοκρατικής ομάδας εθνών. Χθές έλαβαν χώρα εκλογές, που σχεδόν δεν αναφέρθηκαν στις ΗΠΑ, και κατά τις οποίες τα παλαιά κόμματα που σχετιζόνταν με το Νοριέγα πλειοψήφισαν σε έξι από τις εννέα επαρχίες. Αυτό που συμβαίνει εκεί καμία σχέση δεν έχει με τη Δημοκρατία.

Για να επιστρέψουμε στο Συμβούλιο Ασφαλείας, δύο από τις αποφάσεις του που προκάλεσαν το βέτο ήταν αποφάσεις που καταδίκαζαν την εισβολή των Ηνωμένων Πολιτειών στον Παναμά. Το τρίτο καταδίκασε την καταπάτηση των ανθρωπινων δικαιωμάτων εκ μέρους των Ισραηλινών. Οι ΗΠΑ κατά κανόνα πάντα προβάλλουν βέτο σε οτιδήποτε έχει σχέση με τα κράτη με τα οποία, διατηρούν πελατειακές σχέσεις, είτε πρόκειται για προσάρτηση, ή για επίθεση, ή για οτιδήποτε άλλο.

Υπήρξε επίσης ένας αριθμός αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης που είχαν σχέση με τα ίδια θέματα. Στη Γενική Συνέλευση δεν μπορείς να προβάλεις βέτο, αλλά μόνο να ψηφίσεις ενάντια. Εδόθηκαν δύο Αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης που ζητούσαν από όλα τα κράτη να σέβονται το Διεθνές Δίκαιο. Και στις δύο περιπτώσεις δύο κράτη ψήφισαν κατά των αποφάσεων αυτών: οι Ηνωμένες Πολιτείες και το Ισραήλ ψήφισαν κατά του σεβασμού του Διεθνούς Δικαίου. Μία από τις αποφάσεις κατήγγειλε τις Ηνωμένες Πολιτείες για τη βοήθεια που παρείχαν στους Κόντρας. Η άλλη καταδίκασε τις ΗΠΑ για τον αποκλεισμό που επέβαλαν στη Νικαράγουα. Και οι δύο αυτές πράξεις είχαν ήδη κηρυχθεί παράνομες από το Παγκόσμιο Δικαστήριο. Ο Τζορτζ Μπους είναι ο μόνος ηγέτης στον κόσμο που έχει καταδικαστεί από το Παγκόσμιο Δικαστήριο για "παράνομη χρήση βίας", που στη νομική διάλεκτο σημαίνει παράνομη επίθεση. Έτσι λοιπόν, τόσο οι Ηνωμένες Πολιτείες όσο και το Ισραήλ ψήφισαν κατά των αποφάσεων αυτών.

Επίσης υπήρξε μια Απόφαση που αντιτίθετο στη βίαιη απόκτηση εδαφών. Η εν λόγω Απόφαση εγκρίθηκε με 151 ψήφους υπέρ και 3 κατά. Όλες οι δυνάμεις του ΝΑΤΟ με 151, ένα-δύο πρόσωπα απουσίαζαν, όπως π.χ. η Ονδούρα, αλλά βασικά όλος ο κόσμος βρέθηκε σε αντίθεση με 3 μόνο κράτη. Τα τρία κράτη ήταν οι Ηνωμένες Πολιτείες, το Ισραήλ και η Δομινικανή Δημοκρατία. Έχω την εντύπωση πως ίσως εκείνη την ώρα ο Δομινικανός Πρέσβης να κοιμότανε. Πάντως, το αποτέλεσμα ήταν 151 ενάντια σε 3: στις ΗΠΑ, στο Ισραήλ, και στη Δομινικανή Δημοκρατία. Η Απόφαση αντιτίθετο στην απόκτηση εδαφών δια της βίας, και ζητούσε για μια ακόμα φορά μια πολιτική διευθέτηση της αραβοϊσραηλινής διένεξης, σύμφωνα με τις αρχές υπέρ των οποίων τάχθηκε ουσιαστικά όλος ο κόσμος επί είκοσι χρόνια, και που παρεμποδίστηκαν από τις Ηνωμένες Πολιτείες. Αυτό συνέβηκε το Δεκέμ-

βριο του 1989, πριν από την Ιρακινή εισβολή στο Κουβέιτ.

Η κωλυσιεργία των ΗΠΑ

Αυτές είναι οι μόνες σημαντικές Αποφάσεις. Είτε οι Ηνωμένες Πολιτείες βρέθηκαν σε μικρή μειοψηφία στη Συνέλευση, –βασικά μόνες τους, και στην τελευταία περίπτωση μόνες ενάντια σ’ όλο τον κόσμο– ή προέβαλαν βέτο κατά Αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας, δύο από τις οποίες τις καταδίκαζαν, και μία που καταδίκασε το σημαντικότερο από τα κράτη με τα οποία διατηρούν πελατειακές σχέσεις. Αυτός υπήρξε ο κανόνας επί μακρό χρονικό διάστημα. Και, αν εξετάσουμε τον κανόνα αυτό, δεν παρατηρούμε καμία ένδειξη που να δείχνει ότι πλησιάζουμε μια Παγκόσμια Νέα Τάξη Πραγμάτων στην οποία θα ισχύει η ειρήνη και το Δίκαιο. Αντίθετα μάλιστα βλέπουμε ότι τόσο οι Ηνωμένες Πολιτείες όσο και ο Βρετανικός τους σύμμαχος στο Συμβούλιο Ασφαλείας έχουν κάθε λόγο για να συνεχίσουν τη μακρά τους εκστρατεία ενάντια στο Διεθνές Δίκαιο και ενάντια στα Ηνωμένα Έθνη. Κατά κανόνα, οι Βρετανοί προβάλλουν βέτο για να υποστηρίξουν τα ρατσιστικά καθεστώτα της Νότιας Αφρικής, με τα οποία η Μεγάλη Βρετανία έχει ιδιαίτερες σχέσεις.

Αυτά δεν είναι γεγονότα μυστικά. Πρόκειται για ένα ενδιαφέρον σχόλιο πάνω στην πνευματική μας κουλτούρα, πάνω στην πληροφόρησή μας, και στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, μια και αυτά τα τόσο προφανή γεγονότα ποτέ δεν αναφέρονται. Μάλλον αγνοούνται σαν να μην υπήρχαν. Αυτό που σινέχεια ακούμε είναι ότι τώρα επιτέλους που εξέλιπε η ρωσική κωλυσιεργία, τα Ηνωμένα Έθνη μπορούν ν’ αναλάβουν τον ειρηνευτικό τους ρόλο. Όσο για τη θορυβώδη αντιδυτική ρητορική των χωρών του Τρίτου Κόσμου, αν πάρετε τον κόπο να ρίξετε μια ματιά σ’ αυτή θα ανακαλύψετε ότι στις περισσότερες των περιπτώσεων δεν αποτελεί παρά μια έκκληση για το σεβασμό του Διεθνούς Δικαίου, το οποίο, κατά την άποψη των τριτοκοσμικών χωρών, περιέχει ένα ασθενές εμπόδιο ενάντια στην αρπακτική συμπεριφορά των μεγάλων δυνάμεων, και κατά κύριο λόγο των Ηνωμένων Πολιτειών. Σ’ αυτό συνίσταται η θορυβώδης αντιδυτική ρητορική.

Αυτά σε ό,τι αφορά τα Ηνωμένα Έθνη. Δεν υπάρχει τίποτα εκεί που να προμηνύει ότι βαίνουμε προς μια περίοδο που να υπόσχεται πολλά. Στην πραγματικότητα, συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο. Επιπλέον υπάρχει το γεγονός ότι αυτές οι καταστάσεις που είναι τόσο ξεκάθαρες –επαναλαμβάνω ότι δεν πρόκειται για κάτι το νεφελώδες, και ότι βρίσκονται άμεσα ανοιχτές για την επαλήθευσή τους– όχι μόνο αγνοούνται 100%, αλλά και, στην πραγματικότητα, διαψεύδονται 100%. Αυτό το γεγονός είναι ενδεικτικό τόσο της πολιτικής όσο και της πνευματικής κουλτούρας της σημαντικότερης υπερδύναμης του κόσμου, η οποία υποτίθεται ότι μας οδηγεί προς τη Νέα Παγκόσμια Τάξη Πραγμάτων, και επίσης επιπροσθέτως, μας παρέχει

και μια ιδέα για το πώς θα είναι αυτή η Νέα Τάξη Πραγμάτων.

Ας εξετάσουμε τώρα τη συγκεκριμένη περίπτωση της ιρακινής εισβολής στο Κουβέιτ. Θα θυμάστε ότι μέχρι την 1η Αυγούστου ο Σαντάμ Χουσεΐν ήταν ο καλός φίλος του Τζωρτζ Μπους και ο ευνοούμενος εμπορικός εταίρος του. Αυτό ήταν αρκετά απογοητευτικό γι' αυτούς που προσπαθούσαν να εκθέσουν και να καταδικάσουν την υποστήριξη που έδιναν οι ΗΠΑ σ' αυτόν τον δολοφόνο γκάγκστερ. Εγώ ήμουν ένας απ' αυτούς. Δεν ήταν όμως πολλοί. Υπήρξαν κομμοί όπου πραγματικά ήμουν ο μόνος στις Ηνωμένες Πολιτείες που να έχω δώσει στη δημοσιότητα μερικές από τις σκανδαλώδεις προσφορές βοήθειας και υποστήριξης που έκανε ο Λευκό Οίκος στο Σαντάμ Χουσεΐν. Οι ελάχιστοι άλλοι που έκαναν το ίδιο, και στην ακόμα απίθανη περίπτωση όπου γίνονταν αναφορά σ' αυτούς, αντιμετωπιζόταν μέσω διαψεύσεων από μέρους του Πενταγώνου και του Υπουργείου Εξωτερικών. Ήταν καλό παιδί. Ήταν μετριοπαθής. Το φέρεσίμό του βελτιώνονταν κάτω από την κηδεμονία μας. Βέβαια είχε δημιουργήσει ένα από τα ίσως πιο βίαια και κατασταλτικά καθεστώτα του κόσμου. Βασάνιζε, δολοφονούσε και σκότωνε Κούρδους. Δεν πείραζε όμως, μια και ήταν χρήσιμος για τις επιχειρήσεις. Μαζί του μπορούσες να κάνεις εμπόριο και να βγάλεις πολλά λεφτά, και έδινε την εντύπωση πως τον είχαμε σίγουρο, και κατά συνέπεια θεωρείτο μετριοπαθής.

Η έννοια της "μετριοπάθειας" έχει μιά μακρά και διακεκριμένη ιστορία στην πολιτική ρητορική των ΗΠΑ. Ο Μουσολίνι ήταν μετριοπαθής μέχρι το 1939. Ο Χίτλερ ήταν και αυτός μετριοπαθής. Ο Τρουχίλιο ήταν μετριοπαθής. Ο Μάρκος, κι' αυτός μετριοπαθής. Ο Ντιβαλιέ ήταν μετριοπαθής, είναι μακρά η λίστα. Ουσιαστικά, κάθε φορά συμβαίνει το ίδιο. Κάποτε, ο Νοριέγα υπήρξε το τελευταίο παράδειγμα, αφού τον αποκαλούσαν μετριοπαθή μέχρι το 1985. Το να είσαι, ή να μην είσαι μετριοπαθής, δε συνδέεται με το πόσο μεγάλος δολοφόνος είσαι ή με το πόσο διεφθαρμένος ή με το πόσα κατασταλτικά μέτρα παίρνεις. Συνδέεται με το αν προωθείς τα συμφέροντα των ΗΠΑ ή όχι. Αν τα προωθείς, τότε είσαι μετριοπαθής. Χαρακτηριστικά, αυτοί οι μετριοπαθείς, αργά ή γρήγορα, ξεφεύγουν από τον έλεγχό σου και αποκτούν υπερβολική ανεξαρτησία ή ακολουθούν λάθος μονοπάτια ή έρχονται σε σύγκρουση με επαγγελματικά συμφέροντα ή στιδήποτε άλλο. Σ' αυτό το σημείο μεταβάλλονται σε προσωποποίηση του Τζένγκις Χαν, και το δολοφονικό και κατασταλτικό τους ιστορικό μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν δικαιολογία για την εξόντωσή τους κατά την πορεία μας προς το μέλλον, κραδαίνοντας το λάβαρο μιας ευγενούς υπόθεσης.

Πρόκειται για μια συνήθη διαδικασία. Αν εξετάσετε την αμερικανική ιστορία, θα δείτε το ίδιο να επαναλαμβάνεται συνέχεια. Έγινε τον περασμένο χρόνο στην περίπτωση του Νοριέγα. Σε σύγκριση με το Σαντάμ Χουσεΐν, δεν είναι παρά ένας παλιανθρωπάκος ελάχιστης σημασίας, αλλά αν θυμηθείτε καλά, επρόκειτο για μια απαράλλακτη ιστορία. Μπορούσε να βασανίζει, να νοθεύει τις εκλογές, να εμπο-

ρεύεται ναρκωτικά, να κάνει ό,τι ήθελε. Δεν ήταν παρά ένας μετριοπαθής στο μισθολόγιο της ΣΙΑ. Εμείς τον καλύπταμε. Εμείς τον πληρώναμε. Αλλά, κάποια στιγμή, ανεξαρτητοποιήθηκε υπερβολικά. Άρχισε να δίνει την υποστήριξή του σε συνθήκες ειρήνης για λογαριασμό της Κεντρικής Αμερικής και των Ηνωμένων Πολιτειών. Έδειχνε δυστροπία στο θέμα του πολέμου στη Νικαράγουα, και έτσι μετατράπηκε στο χειρότερο γκάγκστερ από την εποχή του Αττίλα και του Τζένγκις Χαν και, συνεπώς, έπρεπε να εξοντωθεί. Η ίδια πάντα ιστορία. Στις 2 Αυγούστου, ο Σαντάμ Χουσεΐν έκανε τα ίδια. Απέδειξε ότι δεν ήταν μόνο ένας απλός δολοφόνος και βασανιστής. Αυτό δε θα είχε καμιά σημασία. Ήταν όμως ένας ανεξάρτητος δολοφόνος και βασανιστής, πράγμα που βεβαίως έχει σημασία. Συνεπώς, έπρεπε να εξοντωθεί και αυτός.

Οι οικονομικές κυρώσεις κατά του Ιρακ

Μετά τη επίθεση του Σαντάμ Χουσεΐν, υπήρξαν δύο αντιδράσεις. Δύο τελείως διαφορετικές αντιδράσεις. Είναι σημαντικό να τις έχουμε σαφείς στη μνήμη μας. Πρώτα, εκδηλώθηκαν οι συνήθεις αντιδράσεις που εμφανίζονται στη διεθνή κοινότητα μετά από κάθε επιθετική πράξη. Αυτές συγκεκριμενοποιήθηκαν στο ότι τα Ηνωμένα Έθνη κινήθηκαν, σ' αυτήν την περίπτωση μάλλον γρήγορα, για να επιβάλλουν κυρώσεις. Κυρώσεις σημαίνει: κυρώσεις και διπλωματία. Κυρώσεις σημαίνει ότι επιβάλλεις μια τιμωρία, και ότι στο χρόνο που πραγματοποιείται αυτή, προχωράς προς μια διπλωματική λύση της διένεξης. Αυτές είναι οι ειρηνικές διαδικασίες που ορίζει το Διεθνές Δίκαιο, και αυτός είναι ο τρόπος με τον οποίον τα Ηνωμένα Έθνη αντιδρούν χαρακτηριστικά σε κάθε επιθετική πράξη. Για παράδειγμα, προσπάθησαν να το κάνουν στην περίπτωση του Παναμά. Αλλά δεν τα κατάφεραν λόγω του βέτο των Ηνωμένων Πολιτειών. Αυτό είναι το κανονικό μοντέλο. Όταν το 1982 το Ισραήλ εισέβαλε στο Λίβανο—ας τονίσουμε παρεμπιπτόντως, χωρίς να μεσολαβήσει καμία πρόκληση—προσποινήθηκαν ότι έγινε πρόκληση, με φτωχά βέβαια επιχειρήματα. Επρόκειτο για σοβαρότατη εισβολή κατά την οποία σκοτώθηκαν γύρω στα 20.000 άτομα (πολύ περισσότερα από όσα σκότωσε ο Σαντάμ Χουσεΐν), κατά την οποία έγινε ένας φονικός βομβαρδισμός μιας αραβικής πρωτεύουσας, έλαβαν χώρα βασανιστήρια, απελάσεις, μια ολόκληρη σειρά από αγκυρότητες. Το Συμβούλιο Ασφαλείας απλά προσπάθησε να επιβάλει έναν τερματισμό της επίθεσης, χωρίς ν' αναφέρει τίποτα σχετικά με κυρώσεις, επιδιώκοντας μόνο τον τερματισμό, αλλά οι Ηνωμένες Πολιτείες αμέσως προέβαλαν το βέτο τους. Στην πραγματικότητα προέβαλαν το βέτο σε μια ολόκληρη σειρά Αποφάσεων που προέβλεπαν τον τερματισμό της ισραηλινής επίθεσης, το χωρισμό των αντιμαχόμενων δυνάμεων. Οι Ηνωμένες Πολιτείες προέβαλαν το βέτο διότι ήταν υπέρ της εισβολής. Αυτή είναι η αλήθεια σε πάρα πολλές περιπτώσεις, συμπεριλαμβανόμενης και μίας πολύ

χειρότερης από την εισβολή του Σαντάμ Χουσεΐν στο Κουβέιτ.

Η Περίπτωση του Ανατολικού Τιμόρ

Ας πάρουμε μια που ακόμα βρίσκεται σε εξέλιξη: πρόκειται για την Ινδονησιανή εισβολή στο Ανατολικό Τιμόρ. Αγγίζει σχεδόν τα όρια της γενοκτονίας. Η εισβολή στο Κουβέιτ ήταν μια αρκετά κακή περίπτωση, αλλά σε διαφορετική κλίμακα. Στην παραπάνω περίπτωση σύμφωνα με τα λεγόμενα της Διεθνούς Αμνηστίας, πιθανόν να έχουν σκοτωθεί γύρω στις 200.000 άτομα. Πρόκειται για τη χειρότερη σφαγή πληθυσμών από την εποχή του ολοκαυτώματος. Οι Ηνωμένες Πολιτείες την υποστήριξαν σθεναρά. Το ενενήντα τοις εκατό των ινδονησιανών όπλων προήλθαν από τις Ηνωμένες Πολιτείες. Αυτό κάπως έφθινε. Τώρα ανέλαβε η Μεγάλη Βρετανία το ρόλο του μεγαλύτερου στρατιωτικού προμηθευτή. Όταν στους Ινδονήσιους άρχισαν πραγματικά να τους τελειώνουν τα όπλα κατά την επίθεσή τους ενάντια σ' αυτήν τη μικροσκοπική και ανίσχυρη χώρα, η Κυβέρνηση Κάρτερ ξέχασε για λίγο τη στάση της στο θέμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που, όπως ισχυριζόταν, αποτέλούσε την ψυχή της εξωτερικής της πολιτικής, και αύξησε τη ροή όπλων προς την Ινδονησία, για να μπορέσει η χώρα αυτή να ολοκληρώσει τη σφαγή. Το τι συνέβη στα Ηνωμένα Έθνη το περιέγραψε πολύ σωστά ο Πρέσβης μας στα Ηνωμένα Έθνη, DANIEL PATRICK MOUNIHAN, ο οποίος τώρα συνέχεια αναφέρεται στον τύπο σαν μεγάλος παράγων και υποστηρικτής του Διεθνούς Δικαίου που επιτέλους αναγνωρίζεται. Εκείνον τον καιρό ήταν ο αντιπρόσωπός μας στα Ηνωμένα Έθνη. Αν διαβάσετε τ' απομνημονεύματά του, θα δείτε ότι εκθέτει τα συμβάντα με σαφήνεια και ακρίβεια. Λέει, "οι Ηνωμένες Πολιτείες ήθελαν να εξελιχθούν τα πράγματα ακριβώς όπως εξελίχθηκαν. Μου ανατέθηκε η αποστολή να φροντίσω ώστε τα Ηνωμένα Έθνη ν' αποβούν αναποτελεσματικά σε ό,τι και αν επιχειρούσαν. Κατάφερα να εκπληρώσω την αποστολή μου με επιτυχία". Στη συνέχεια λέει "Κατά τη διάρκεια των επόμενων δύο μηνών, οι αναφορές μας πληροφόρησαν ότι είχαν σκοτωθεί γύρω στα 60.000 άτομα στην εξέλιξη της ινδονησιανής εισβολής, περίπου ο ίδιος αριθμός που σκοτώθηκε από τους ναζίδες στην Ανατολική Ευρώπη," και μετά προχωρεί στο επόμενο θέμα.

Αυτή λοιπόν είναι η συνήθης αντίδραση. Οσάκις οι Ηνωμένες Πολιτείες υποστηρίζουν μια επιθετική πράξη, ή την εκτελούν οι ίδιες ή ο Βρετανός τους σύμμαχος, προβάλλουν βέτο στις Αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας. Ανταμείβουν πλουσιοπάροχα τον επιτιθέμενο. Αυτός είναι ο κανόνας. Ίσως όχι στο 100% των περιπτώσεων, αλλά αυτή είναι η κυρίαρχουσα συνήθεια.

Σ' αυτήν ειδικά την περίπτωση τόσο οι Ηνωμένες Πολιτείες όσο και η Μεγάλη Βρετανία έτυχε να αντιτίθενται στην επίθεση. Αυτό έγινε για λόγους στους οποίους θα επανέλθω αργότερα, αλλά το γεγονός παραμένει ότι ήταν αντίθετες και, κατά

συνέπεια, τα Ηνωμένα Έθνη μπόρεσαν να λάβουν μέτρα. Αυτή είναι η “καταπληκτική βαθιά αλλαγή” στα Ηνωμένα Έθνη. Τα δύο κράτη που συνήθως εμποδίζουν την ειρηνευτική αποστολή του Συμβουλίου Ασφαλείας, αυτήν τη φορά, τουλάχιστον ευθέως, δεν την απέτρεψαν. Στην πραγματικότητα όμως την εμπόδισαν εμμέσως, και στο θέμα αυτό θα επανέλθω. Παρ’ όλα ταύτα δεν προέβαλαν βέτο στις κυρώσεις. Και πραγματικά άσκησαν πίεση στο Συμβούλιο Ασφαλείας για να επιβάλει κυρώσεις πρωτάκουστης αυστηρότητας. Τόσο δε πρωτάκουστης αυστηρότητας, που το Εθνικό Συμβούλιο Εκκλησιών αμέσως, και κατά τη γνώμη μου ορθά, κατήγγειλε τις κυρώσεις σαν παράλογες. Ακόμα και σε πολύ χειρότερες περιπτώσεις, ποτέ δεν επιβλήθηκαν κυρώσεις που να στερούν τα τρόφιμα και τα φάρμακα. Αλλά, κάτω από την πίεση των Ηνωμένων Πολιτειών, τα Ηνωμένα Έθνη πήγαν πολύ πιο πέρα απ’ ό,τι σινηθίζουν –αλλά που συνήθως παρεμποδίζεται εκ μέρους των ΗΠΑ και της Μεγάλης Βρετανίας– και επέβαλαν εξαιρετικά σκληρές κυρώσεις.

Πρόκειται για ένα πολύ σημαντικό γεγονός, διότι αποτελεί έναν από τους δύο λόγους για τους οποίους θα μπορούσαμε, ήδη από την αρχή, να περιμένουμε ότι οι κυρώσεις πιθανόν να επέφεραν αποτέλεσμα. Ήταν πράγματι πιθανόν να απέβαιναν αποτελεσματικές. Ήδη από τον Αύγουστο αυτό ήταν εμφανές. Υπήρχαν δύο βασικοί λόγοι γι’ αυτό. Ο ένας απ’ αυτούς είναι ότι οι κυρώσεις χαρακτηρίζονταν από άνευ προηγουμένου αυστηρότητα. Ο δεύτερος δε ήταν το γεγονός ότι, για μια φορά, οι κυρώσεις έτυχαν της υποστήριξης των χωρών εκείνων που συνήθως παραβαίνουν τις σχετικές αποφάσεις, δηλαδή των Ηνωμένων Πολιτειών, της Μ. Βρετανίας, της Γαλλίας, και των συμμάχων τους. Οι κυρώσεις που επιβλήθηκαν στους ρατσιστές της Νότιας Αφρικής υπήρξαν πολύ προβληματικές, διότι τόσο οι Ηνωμένες Πολιτείες όσο και η Γαλλία, η Μ. Βρετανία και οι σύμμαχοί τους τις παραβίαζαν. Σαν συνέπεια του γεγονότος αυτού, οι κυρώσεις δεν ίσχυσαν πραγματικά. Στην παρούσα περίπτωση όμως, οι συνήθεις παραβάτες των κυρώσεων τις υποστήριζαν. Χάρη σ’ αυτό, οι κυρώσεις έπρεπε να επιφέρουν αποτέλεσμα. Οπότε, ήδη από την αρχή, υπήρξαν δύο πολύ βάσιμες αιτίες που έδειχναν ότι οι κυρώσεις θα ήταν αποτελεσματικές, και παρενθετικά, νομίζω ότι υπάρχουν ισχυροί λόγοι για να πιστέψουμε ότι έτσι ήταν.

Το Αγγλοαμερικανικό κάλεσμα στα όπλα

Αμέσως, άρχισε μια δεύτερη αντίδραση η οποία συνίστατο στο να υπονομευτούν οι κυρώσεις, να παρεμποδιστεί η διπλωματία και να ελαχιστοποιηθούν οι επιλογές, σε τρόπο που να μη μένει άλλη διέξοδος παρά η των απειλών και της χρήσης βίας. Αυτή ήταν η επιλογή αποκλειστικά των Ηνωμένων Πολιτειών και της Αγγλίας μόνο σχεδόν, εκτός από τις οικογενειακές δικτατορίες που κυβερνούν τις χώρες του Κόλπου, των παραγωγών πετρελαίου, και με μια πολύ χλιαρή υποστή-

ριξη εκ μέρους των συμμάχων τους. Αν εξετάσουμε το ζήτημα προσεκτικά, μόνο δύο δυνάμεις αγωνίζονται στον Κόλπο, οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Μ. Βρετανία. Οι Ηνωμένες Πολιτείες χτυπάν επίμονα τις πόρτες των άλλων χωρών, σε μια προσπάθεια να τις πείσουν να παράσχουν έστω και μια συμβολική υποστήριξη στο εγχείρημα και ξέρουμε ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι αρκετά ισχυρές ώστε να είναι πολύ λίγοι αυτοί που θα διακινδύνευαν να έρθουν σε αντιπαράθεση μαζί τους. Έτσι, έλαβαν σταγονομετρική υποστήριξη και κανένας δεν έσκαζε ούτε μια δραχμή αν δεν τον ανάγκαζαν. Αμέσως από την αρχή, η Γερμανία –και στη συνέχεια η ΕΟΚ– δήλωσαν δημόσια ότι δεν ήθελαν να έχουν καμία σχέση μ' αυτό το θέμα, διότι επρόκειτο για μια διμερή υπόθεση μεταξύ των Ηνωμένων Πολιτειών και της Σαουδικής Αραβίας, και επίσης αυτή ήταν η στάση που, από τότε, υιοθέτησε σχεδόν όλος ο κόσμος. Πρόκειται λοιπόν για μια αμερικανοβρετανική επιχείρηση. Οποιοσδήποτε και αν είναι ο τρόπος που αντιμετωπίζει κανείς την κατάσταση αυτή, αν θέλεις πράγματι να την κατανοήσεις είσαι αναγκασμένος ν' αντιμετωπίσεις τα γεγονότα, και τα γεγονότα σ' αυτήν την περίπτωση είναι αρκετά σαφή. Πρόκειται για μια αγγλοαμερικανική επιχείρηση. Γίνεται μια προσπάθεια να διαστρεβλωθούν τα γεγονότα, λέγοντας ότι στον πόλεμο αυτό πολεμούν 28 χώρες. Οι χώρες όμως βρίσκονται εκεί είτε λόγω των κυρώσεων, είτε διότι οι Ηνωμένες Πολιτείες τις ζόρισαν τόσο, ώστε να δεχτούν να κάνουν τουλάχιστον μια συμβολική χειρονομία, στέλνοντας κανένα ναρκαλιευτικό, οτιδήποτε. Αλλά, επαναλαμβάνω, πρόκειται για μια αμερικανοαγγλική επιχείρηση. Και άρχισε αμέσως.

Αυτή η επιχείρηση έχει δύο βασικά στοιχεία. Το πρώτο είναι να υπονομεύσει τις κυρώσεις. Συνήθως οι Ηνωμένες Πολιτείες υπονομεύουν τις κυρώσεις προβάλλοντας βέτο. Σ' αυτήν την περίπτωση δεν τον έκαναν διότι τις υποστήριζαν. Όμως, οι κυρώσεις υπονομεύτηκαν διαφορετικά. Αυτό που τις υπονόμωσε ήταν η από την αρχή εκδηλωθείσα απόφαση να σταλεί ένα τεράστιο εκστρατευτικό σώμα στον Κόλπο. Θα ήταν δυνατό να διατηρηθεί μια αποτρεπτική δύναμη στ' ανοιχτά, ή ακόμα και στην ξηρά αν αυτό ήταν αναγκαίο, για αρκετό χρονικό διάστημα μέχρι εφαρμογής των κυρώσεων. Αυτό όμως δεν ήταν δυνατό για ένα εκστρατευτικό σώμα. Ένα εκστρατευτικό σώμα αποτελούμενο από εκατοντάδες χιλιάδες στρατιώτες πρέπει να χρησιμοποιηθεί, και μάλιστα γρήγορα. Δεν είναι δυνατό να τους έχεις στην έρημο για εβδομάδες ή ίσως και για μήνες. Έτσι καθίσταται προφανές ότι το αποτέλεσμα, και αναμφίβολα και ο στόχος, (μια που μπορεί να προβλεφθεί), της άμεσης απόφασης αποστολής όχι μιας δύναμης αποτροπής, αλλά ενός τεράστιου εκστρατευτικού σώματος, ήταν να υπονομευθούν οι κυρώσεις.

Ας θυμηθούμε ότι κυρώσεις σημαίνουν, κυρώσεις μαζί και διπλωματία. Οι Ηνωμένες Πολιτείες αμέσως έδειξαν ότι δεν είχε θέση η διπλωματία. Καμιά. Εδώ, πρέπει να είμαστε κάπως προσεκτικοί, διότι πολλά ρητορικά σχήματα τόσο του Προέδρου όσο και των κύριων άρθρων του τύπου έλεγαν, όπως και ο Μπους έλεγε

προ ημερών, ότι “Έγιναν τεράστιες προσπάθειες μέσω της διπλωματίας, και εφόσον αυτές απέτυχαν, δεν μας έμεινε άλλη διέξοδος παρά η βία. “ Πολλά είναι τα κύρια άρθρα στα οποία ο Μπους δέχεται επαίνους διότι “έκανε ό,τι μπορούσε για την ειρήνη,” κ.λπ. Πρέπει όμως να θυμηθούμε ότι ζούμε στον μεταοργονελιανό κόσμο. Όταν μιλάνε για διπλωματία, εννοούν την “άρνηση της διπλωματίας”. Αυτό είναι σαφές, καθαρό και δεν αφήνει καμία αμφιβολία. Η στάση των Ηνωμένων Πολιτειών από την αρχή, ακλόνητη και αναμφίβολη, υπήρξε, όπως το δήλωσε και ο Πρόεδρος Μπους, ότι “δεν θα διαπραγματευτούμε”. Τελεία και παύλα. Πρέπει να εθελουφλεί κανείς για να ερμηνεύει αυτήν την δήλωση σαν πρόθεση να κάνουμε το παν για την ειρήνη. [γέλια, χειροκροτήματα] Υπάρχει κάτι που έχει ονομασθεί διπλωματία, και αυτό είναι η επίδοση τελεσιγράφου που να λέει: “Συνθηκολόγησε ή πέθανε!” Δεν είναι διπλωματία αυτή. Αυτό είναι μια άρνηση της διπλωματίας. Επαναλαμβάνω, στην προκειμένη περίπτωση δεν υπάρχει καμιά ασάφεια. Αυτό που λέω το καταλαβαίνει ακόμα ένα δεκάχρονο παιδί και είναι αναμφίβολο. Είναι σημαντικό να προσέξουμε ότι, στη Δύση, κανένας δε διαφωνεί επί του προκειμένου. Μαθαίνουμε πολλά για τον πολιτισμό μας, αναγνωρίζοντας ότι ακόμα και σε κοινοτοπίες σαν αυτή, δε βρίσκεται κανένας, χωρίς καμιά εξαίρεση, που να ισχυρίζεται ότι αυτή η κατηγορηματική, απερίφραστη, αναμφίβολη άρνηση της διπλωματίας σημαίνει “εξαιρετικές διπλωματικές προσπάθειες, που αποσκοπούν να εξαντλήσουν κάθε μέσο για τη διαφύλαξη της ειρήνης.” Τέτοιο αποτέλεσμα δεν θα επιτυγχάνετο ούτε σ' ένα τέλεια πειθαρχημένο απολυταρχικό κράτος. Δεν είναι υπερβολή. Αξίζει να το σκεφτούμε. Αυτός είναι ο πολιτισμός στον οποίο ζούμε. Αξίζει να κάνουμε μια προσπάθεια να το καταλάβουμε. Είναι καλό να προσπαθούμε να καταλάβουμε άλλους πολιτισμούς. Είναι όμως ακόμα καλύτερο να κάνουμε μια προσπάθεια για να καταλάβουμε τον εαυτό μας. Αυτές είναι μαρτυρίες που μπορούμε να παίρνουμε υπόψη μας στην προσπάθεια ν' αποκτήσουμε αυτήν την κατανόηση.

Ο λόγος για τον οποίον οι Ηνωμένες Πολιτείες απέρριψαν τη διπλωματία, από την αρχή εκφράστηκε στην πρώτη σελίδα των NEW YORK TIMES. Δεν ήταν καθόλου δύσκολο να τον επισημάνεις. Υπάρχει μια θέση στους NEW YORK TIMES που λέγεται “Προϊστάμενος Διπλωματικής Ανταπόκρισης”. Πρόκειται για έναν ευφημισμό, που σημαίνει “Εκπρόσωπος του Υπουργείου Εξωτερικών”. Ο Προϊστάμενος των διπλωματικών ανταποκριτών των NEW YORK TIMES λοιπόν, λέγεται Τόμας Φρίντμαν. Στις 22 Αυγούστου, δημοσίευσε ένα άρθρο στην πρώτη σελίδα, όπου εξηγούσε ακριβώς, όπως πιστεύω, και πειστικά, ποια ήταν η θέση της αμερικανικής κυβέρνησης σχετικά με το θέμα αυτό. Έλεγε ότι ήταν σημαντικό να παρεμποδιστεί ο διπλωματικός δρόμος, διότι αυτός ο δρόμος θα μπορούσε να οδηγήσει “στο να ξεθυμάνει η κρίσις, αντί μερικών συμβολικών κερδών για το Ιράκ.” Στη συνέχεια, ανέφερε ποια θα ήταν αυτά τα κέρδη. Ίσως κάποιο νησί του

Κουβέιτ, ή κάποιος επαναπροσδιορισμός μιας πετρελαιοφόρου περιοχής. Αυτό που εννοούσε, και που ξέρουν καλά όσοι παρακολουθούν τα πράγματα είναι το εξής: Το βρετανικό αυτοκρατορικό καθεστώς διατηρούσε το Ιράκ περικυκλωμένο από ξηρά στη δεκαετία του 1920. Ο τρόπος με τον οποίον το επέτυχαν ήταν να παραχωρήσουν στο Κουβέιτ δύο ακατοίκητα νησιά, με τη μορφή ενός βρετανικού προτεκτοράτου. Εξακολουθούν τα νησιά αυτά να παραμένουν ακατοίκητα. Αν το Ιράκ αποκτούσε κάποιον έλεγχο των νησιών αυτών, ίσως με τη μορφή μιας εκμίσθωσης, θ' αποκτούσε πρόσβαση στον Κόλπο. Αυτά, σχετικά μ' ένα ή δύο κουβέιτικά νησιά. Σχετικά όμως με την πετρελαιοφόρο περιοχή, πρέπει να πούμε ότι έχει σχέση με την Ρουμάλια, που είναι πολύ πλούσια σε πετρέλαιο, και που βρίσκεται κατά 98% μέσα στο Ιράκ. Εκτείνεται περίπου δύο μίλια και μέσα στο Κουβέιτ, διαμέσου μη ακριβώς προσδιορισμένων και αμφισβητούμενων συνόρων. Υπήρξε μια διένεξη σχετικά με το πού ακριβώς βρίσκονται τα σύνορα και σε ποιον ανήκει η περιοχή αυτή. Αυτό λοιπόν είναι το δεύτερο θέμα.

Μια ιρακινή πρόταση

Πολύ δυσκολότερα προβλήματα έχουν διευθετηθεί μέσω της διπλωματίας. Η ανησυχία όμως του Υπουργείου Εξωτερικών ήταν, ότι αυτά τα δύο θα τα έλυνε μεν η διπλωματία, αλλά θα εκτόνωναν έτσι την κρίση. Ήταν λοιπόν ανάγκη να παρεμποδιστεί η διπλωματική οδός. Αυτή υπήρξε η άποψη των Ηνωμένων Πολιτειών από τότε. Εκείνη ακριβώς την εποχή, το ξέρουμε τώρα, το Ιράκ είχε προτείνει μια διευθέτηση της κρίσης με βάση αυτούς τους όρους. Δηλαδή, ν' αποσυρθεί απ' το Κουβέιτ, με αντάλλαγμα κάποιον έλεγχο πάνω στις δύο αυτές ακατοίκητες νησίδες –μίσθωση για 99 χρόνια, ή κάτι άλλο– και τον έλεγχο της πετρελαιοφόρου περιοχής της Ρουμάλια. Η πρόταση υποβλήθηκε στους NEW YORK TIMES, αλλά αποσιωπήθηκε, όπως αναγνώρισαν αργότερα. Στη συνέχεια όμως, δημοσιεύθηκε κατ' εξέχοντα τρόπο σε μια εφημερίδα των προαστίων της Νέας Υόρκης, πράγμα που ανάγκασε τους NEW YORK TIMES να αναγνωρίσουν τουλάχιστον την ύπαρξή της, μια και γι' αυτήν μιλούσαν όλες οι εφημερίδες στα περίπτερα της πόλης. Τεκμαίρεται ότι αυτός ήταν και ο λόγος για τον οποίον παραδόθηκε στη NEWSDAY, την εφημερίδα του Λονγκ Άιλαντ.

Η πρόταση υποβλήθηκε μέσω ενός υπαλλήλου του αμερικανικού δημοσίου, οπότε δε συντρέχει λόγος για ν' αμφιβάλλουμε για τη γνησιότητά της. Σύμφωνα με τη γνώμη που εξέφρασαν ανώτεροι υπάλληλοι του Αμερικανικού Υπουργείου Εξωτερικών, η πρόταση ήταν “σοβαρή και διαπραγματεύσιμη”. Αυτούς τους όρους χρησιμοποίησαν. Δε θα εξετάσω βέβαια όλη τη λίστα, αλλά, από τότε, μεσολάβησε μια ολόκληρη σειρά από προτάσεις προερχόμενες από άλλα κράτη. Από το Ιράκ – θα σας αναφέρω μόνον την τελευταία γνωστή περίπτωση, η οποία έγινε δημόσια

γνωστή, την οποία επίσης ανέφερε ένα σημαίνον στέλεχος των Ηνωμένων Πολιτειών και κατά συνέπεια δεν έχουμε λόγο ν' αμφιβάλλουμε σχετικά με την αυθεντικότητά της— προήλθε και μια πρόταση την οποία γνωστοποίησαν ανώτεροι αμερικανοί υπάλληλοι στις 2 Ιανουαρίου, η οποία αναφέρθηκε επίσης στη NEWSDAY, και, κατά παρεμπιπτόντα τρόπο, σε λίγες άλλες εφημερίδες. Η εν λόγω πρόταση δεν ανέφερε καθόλου το θέμα των συνόρων. Αποδεχόταν παν ό,τι είχε σχέση με τα σύνορα, προέβλεπε μια ολοκληρωτική απόσυρση του Ιράκ από το Κουβέιτ ζητώντας μια εγγύηση ότι τα υποχωρούντα στρατεύματα δε θα υφίσταντο επίθεση, την αποχώρηση των ξένων στρατευμάτων από την περιοχή του Κόλπου και κάποιον τρόπο συναλλαγής, χωρίς να τον προσδιορίζει, σχετικά με τα δύο εκκρεμούντα θέματα που συνέχεια μνημονεύονται. Ενα απ' αυτά ήταν η αραβοϊσραηλινή διένεξη, και το άλλο είχε σχέση με τα όπλα μαζικής καταστροφής στην περιοχή. Ζητούσε κάποιον είδους δέσμευση του Συμβουλίου Ασφαλείας σ' ό,τι αφορά τα δύο αυτά προβλήματα.

Την επόμενη μέρα, με μια πρόσθετη διευκρίνιση, φαίνεται πως επεσήμανε ότι αυτό που εννοούσε, ήταν μια δέσμευση του Συμβουλίου Ασφαλείας ότι θα ασχοληθεί στο μέλλον με αυτά τα δύο θέματα. Οι ανώτεροι υπάλληλοι του Υπουργείου Εξωτερικών, για μια ακόμα φορά, δήλωσαν ότι αυτό το θεωρούσαν σαν μια σοβαρή προδιαπραγματευτική θέση. Είπαν δε, ότι το γεγονός αυτό έχει ένα ειδικό ενδιαφέρον, διότι αγνοεί όλες τις συνοριακές διεκδικήσεις, τις αφήνει για να διευθετηθούν αργότερα, μετά την πλήρη υποχώρηση, και δείχνει μια σοβαρή πρόθεση του Ιράκ, και μια επιθυμία να βρει έναν τρόπο ν' αποσυρθεί, πράγμα που δεν εκπλήσσει όταν βλέπει κανείς όλες τις στρατιωτικές δυνάμεις που είχαν παραταχθεί εναντίον του. Και, στο ενδιαμέσο διάστημα μεσολάβησαν και πολλές άλλες προτάσεις, με τις οποίες δε θα ασχοληθώ.

Αν αυτές οι προτάσεις ήταν σοβαρές, αν δεν αποτελούσαν απλώς μια πονηριά, αυτό σημαίνει πως δύο εβδομάδες προτού οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Μεγάλη Βρετανία αποδυσθούν σε πολεμικές επιχειρήσεις, το πρόβλημα θα μπορούσε να είχε διευθετηθεί ειρηνικά με τους ακόλουθους όρους: Το Ιράκ αποσύρεται ολοκληρωτικά από το Κουβέιτ, τα ξένα στρατεύματα, τα αγγλοαμερικανικά στρατεύματα, αρχίζουν να φεύγουν από την περιοχή, άλλα θέματα θ' αφήνονταν για μεταγενέστερη λύση, και με κάποιον είδους δέσμευση του Συμβουλίου Ασφαλείας ότι θα ασχληθεί με το πρόβλημα όπλων μαζικής καταστροφής στην περιοχή, και με την αραβοϊσραηλινή διένεξη. Ήταν σοβαρές οι προτάσεις αυτές; Δεν το ξέρουμε. Και ο λόγος που δεν το ξέρουμε είναι ότι υπάρχει μόνον ένας τρόπος να εξακριβώσεις αν μια πρόταση είναι σοβαρή, και αυτός είναι να επιμείνεις σ' αυτήν. Εφόσον λοιπόν οι Ηνωμένες Πολιτείες αρνήθηκαν απολύτως ν' ασχοληθούν μ' αυτές, και αμέσως τις απέρριψαν, το μόνο που μπορούμε να κάνουμε είναι να διερωτηθούμε μέχρι ποίου σημείου οι προτάσεις αυτές ήταν σοβαρές. Είναι σαφές όμως ότι ο Λευκός

Οίκος πίστευε ότι ήταν σοβαρές, και ότι αυτό το γεγονός τον τρόμαξε και ότι γι' αυτό τις απέρριψε. Αν υπήρχε έστω και η παραμικρή θέληση να διευθετηθεί το πρόβλημα ειρηνικά, η Ουάσινγκτον δεν είχε τίποτα να χάσει παίρνοντας υπόψη τις προτάσεις αυτές. Αν τυχόν προέκυπτε ότι επρόκειτο περί απάτης, τότε η Ουάσινγκτον θα βρισκόταν σε θέση ισχύος. Αλλά όμως τους απασχολούσε το ότι, όπως δήλωσαν τον Αύγουστο, αυτό θα "εκτόνωνε την κρίση".

Απ' αυτό συνάγουμε το εξής: ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες και ο Βρετανός εταίρος τους ήθελαν να λυθεί το πρόβλημα με τη χρήση βίας ή, τουλάχιστον, με την απειλή χρήσης βίας. Αυτό λέει πολλά για τη Νέα Παγκόσμια Τάξη Πραγμάτων. Αν και το τι λέει είναι αρκετά οφθαλμοφανές, θα επιστρέψω σ' αυτό σε λίγο.

Η Γαλλική Πρόταση

Η έκταση της δέσμευσης των Ηνωμένων Πολιτειών και της Μεγάλης Βρετανίας να κάνουν χρήση βίαιων μέσων κατέστη πολύ έντονα ορατή το βράδυ της 14ης Ιανουαρίου. Αν το παρακολουθήσετε από κοντά, θα θυμάστε τι συνέβηκε. Το βράδυ της 14ης Ιανουαρίου, η Γαλλία υπέβαλλε μια πρόταση στο Συμβούλιο Ασφαλείας. (Παρεμπιπτόντως, ας μου επιτραπεί να πω ότι προσωπικά είμαι πεπεισμένος ότι η γαλλική πρόταση ήταν απόλυτα κυνική. Πιστεύω, ότι ο μόνος λόγος για τον οποίον την υπέβαλαν ήταν το ότι είχαν τη βεβαιότητα πως οι Ηνωμένες Πολιτείες θα την απέρριπταν, και ότι έτσι αυτοί θα έπαιζαν το ρόλο του καλού ενώπιον του αραβικού κόσμου όταν θα ησύχαζαν τα πράγματα). Ανεξάρτητα όμως απ' αυτό, την πρόταση την υπέβαλαν. Η πρόταση συνίστατο στο ότι θα λάμβανε χώρα "μια ταχεία και μαζική υποχώρηση του Ιράκ από το Κουβέιτ, σαν αντάλλαγμα μιας δήλωσης του Συμβουλίου Ασφαλείας ότι, σε κάποια κατάλληλη στιγμή, στο μέλλον (που δεν προσδιοριζόταν), θα μπορούσε να αποβεί χρήσιμη μια διεθνής διάσκεψη στο θέμα της αραβοϊσραηλινής διένεξης". Τελεία και παύλα. Τόσο οι Ηνωμένες Πολιτείες όσο και η Μεγάλη Βρετανία αμέσως δήλωσαν ότι θα προέβαλλαν βέτο, έστω και σ' αυτή την άνευ περιεχομένου χειρονομία. Αυτό το γεγονός δείχνει το πάθος των δύο πολεμοχαρών κρατών για να βεβαιωθούν ότι δε θα επήρχετο μια ειρηνική λύση. Υπάρχει βέβαια το ενδεχόμενο ότι το Ιράκ, έτσι κι αλλιώς, δε θα δέχονταν αυτήν τη λύση. Οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Μ. Βρετανία όμως ούτε καν το διακινδύνευσαν. Αυτή η πρόταση όμως είναι ενδιαφέρουσα, και μας βοηθάει να καταλάβουμε, εφόσον το σκεφτούμε καλά, το τι συμβαίνει. Τη διατύπωση της γαλλικής πρότασης την δανείστηκαν από τη διατύπωση μιας Απόφασης του Συμβουλίου Ασφαλείας. Αυτό βέβαια δεν το είπαν οι εφημερίδες, αλλά αν εξετάσουμε τα γεγονότα, θα το ανακαλύψουμε. Είναι καθαρή και δεν επιδέχεται παρερμηνείες. Στις 20 Δεκεμβρίου, το Συμβούλιο Ασφαλείας ψήφισε την Απόφαση αριθμ. 681, η οποία καταδίκαιε το Ισραήλ για τις απελάσεις Παλαιστινίων, και για την κατ' εξακολούθηση παραβία-

ση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, και που του ζητούσε να σεβαστεί τη Συνθήκη της Γενεύης. Η αριθμ. 681 Απόφαση δεν είχε καμία σχέση με το Ιράκ. Δεν αναφέρεται το Ιράκ σ' αυτή. Αυτού του είδους οι Αποφάσεις παίρνονται συνέχεια. Εμφανίζονται κατ' εξακολούθηση και, συνήθως, υπόκεινται στο βέτο των Ηνωμένων Πολιτειών. Αυτό άρχισε να συμβαίνει πολύ πριν από την ιρακινή εισβολή. Πρόκειται απλά για μια ακόμα από τις Αποφάσεις αυτές, και καθόλου δε σχετίζεται με το Ιράκ.

Το Συμβούλιο Ασφαλείας προσπάθησε να εισάγει στην Απόφαση αυτή μια διατύπωση σύμφωνα με την οποία έλεγε ότι θα ήταν χρήσιμο να συνέλθει μια διεθνής Διάσκεψη στο μέλλον, σε κάπου κατάλληλη στιγμή. Οι Ηνωμένες Πολιτείες όμως δεν επέτρεψαν μια τέτοια διατύπωση, και ανήγγειλαν ότι θα προέβαλλαν βέτο αν διετηρείτο η διατύπωση αυτή στην Απόφαση. Για το λόγο αυτό, η εν λόγω διατύπωση παίρνει τη μορφή κωδικοκώλου της Απόφασης, και στο τέλος της, παρεμβάλλεται μια δήλωση του Συμβουλίου Ασφαλείας ότι τα μέλη του πιστεύουν ότι, στην κατάλληλη στιγμή, θα ήταν χρήσιμο να συνέλθει μια διεθνής Διάσκεψη. Οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν μπορούσαν να προβάλουν βέτο, διότι επρόκειτο για μια δήλωση που απλά επισυνάπτετο στην Απόφαση, και δεν ήταν επιδεκτική βέτο.

Έτσι λοιπόν, αυτό που στην πραγματικότητα συνέβηκε, ήταν ότι η Γαλλία, στις 14 Ιανουαρίου, πρότεινε μια Απόφαση διευθετήσεως, πράγμα που αποτελούσε μια χειρονομία χωρίς κανένα νόημα μια και το συμβούλιο είχε ήδη συμφωνήσει μ' αυτήν, και θα είχε περιληφθεί μέσα στην Απόφαση αν οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν είχαν προβάλει βέτο. Οι Ηνωμένες Πολιτείες, συνεπείς με την μακροχρόνια και έντονη ανταγωνιστική τους διάθεση ενάντια στο Διεθνές Δίκαιο και στα Ηνωμένα Έθνη, δεν επέτρεψαν ούτε καν να περιληφθεί αυτή η αόριστη διατύπωση μέσα σε μια Απόφαση και στις 14 Ιανουαρίου, ήταν διατεθειμένες ν' αρχίσουν τον πόλεμο, για να εμποδίσουν έστω και μια νύξη σχετικά με το ότι θα ήταν δυνατό να συνέλθει μια διεθνής διάσκεψη.

Η ανταμοιβή των Επιδρομέων

Για ποιο λόγο οι Ηνωμένες Πολιτείες υιοθετούν αυτήν τη στάση; Υπάρχει μια επίσημη απάντηση σ' αυτό το ερώτημα, που δίνεται συνεχώς. Όταν ο Σαντάμ Χουσεϊν έκανε την πρότασή του, η οποία ανακοινώθηκε από υψηλά ιστάμενα στελέχη των ΗΠΑ στις 2 Ιανουαρίου, θυμηθείτε ότι ήταν μια προσφορά πλήρους αποχώρησης, έναντι μιας κάποιας δέσμευσης σχετικά με τα δύο εκκρεμούντα προβλήματα. Οι Ηνωμένες Πολιτείες απάντησαν. Η απάντηση δόθηκε από τον Τζωρτζ Μπους στο γράμμα που απηύθυνε στον Σαντάμ Χουσεϊν, και το οποίο επιδόθηκε τρεις μέρες αργότερα - στην πραγματικότητα δεν επιδόθηκε, αλλά παρουσιάστηκε με σκοπό την επιδοσή του τρεις μέρες αργότερα. Στο γράμμα αυτό, όπως μπορείτε να διαβάσετε στο NEW YORK TIMES, έλεγε "Δεν μπορεί να γίνει συμβιβασμός σε θέματα

αρχών. Οι επιδρομείς δεν είναι δυνατό να ανταμείβονται. Δεν θα υπάρξουν διαπραγματεύσεις.” Αυτή ήταν η απάντηση. Συνεπώς δεν μπορούμε να συμφωνήσουμε με το ότι το Συμβούλιο Ασφαλείας θα προβεί σε οποιαδήποτε δήλωση, λέγοντας ότι ίσως, αργά ή γρήγορα, μεσολαβήσει μια διεθνής διάσκεψη.

Ας εξετάσουμε αυτές τις τρεις φράσεις. “Δεν μπορεί να γίνει συμβιβασμός σε θέματα αρχών”. Αυτό είναι απόλυτα ακριβές. Σαν απόρροια της λογικής, δεν μπορείς να συμβιβάζεσαι πάνω σε θέματα αρχών, διότι, αν συμβιβαστείς, δεν πρόκειται πια για αρχές. Καταλήγουν να είναι σκοπιμότητες. Μέχρι εδώ το θέμα είναι λογικό, και ο Τζωρτζ Μπους έχει απόλυτα δίκαιο σ’ αυτό. Τώρα ας δούμε τη δεύτερη φράση. “Οι επιδρομείς δεν είναι δυνατό να ανταμείβονται”. Οποιοσδήποτε κρατά αυτήν τη θέση με συνέπεια, έχει το δικαίωμα να πει ότι αυτή είναι η αρχή του. Αλλά κάποιος που συμβιβάζεται τόσο συχνά, δεν μπορεί να πει το ίδιο. Και αυτό πάλι αποτελεί μέρος της λογικής. Είναι ένα αναμφισβήτητο γεγονός ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι ένας από τους σημαντικότερους παραβάτες, αν όχι ο σημαντικότερος παραβάτης, της υποτιθέμενης αυτής αρχής. Συνεχώς ανταμείβει τους επιδρομείς, έστω και αν δεν το κάνει απ’ ευθείας. Μπορούμε συνεπώς να συμπεράνουμε ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν τηρούν την εν λόγω αρχή. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι δεν την τηρεί. Συνεπώς, το γεγονός ότι δε μπορεί να γίνει συμβιβασμός σε θέματα αρχών, δεν αρμόζει, διότι στην προκείμενη περίπτωση δεν υπάρχει καμιά άλλη αρχή εκτός από “Κάνουμε ότι μας αρέσει”, όπως, για παράδειγμα, η περιβόητη Νέα Παγκόσμια Τάξη Πραγμάτων. Είναι πολύ στενά συνδεδεμένες, οπότε επιτρέψτε μου να τις αναφέρω. Η ιστορική αιτία είναι ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Αγγλία είναι οι δύο χώρες που εγκαθίδρυσαν το ιμπεριαλιστικό κατεστημένο σ’ αυτήν την περιοχή. Μέχρι τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, οι μεγάλες ιμπεριαλιστικές δυνάμεις ήταν η Αγγλία και η Γαλλία. Μετά τον πόλεμο αυτό, οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Αγγλία, και κατά πρώτο λόγο οι Ηνωμένες Πολιτείες. Υπάρχει όμως και μια προηγούμενη ιστορία. Εμάς, δε μας αρέσει να τη θυμόμαστε, αλλά οι λαοί αυτοί δεν στερούνται αξίας, πρέπει να λάβουμε υπόψη μας ότι εμείς ξεχνάμε όσα αυτοί θυμούνται. Η Αγγλία κατέλαβε το Ιράκ κατά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, όταν η Οθωμανική Αυτοκρατορία ήταν υπό διάλυση. Εκείνον τον καιρό, η Αγγλία είχε εξαπλωθεί υπερβολικά, και ενώ η Αυτοκρατορία της επεκτεινόταν, η ισχύς της Μεγάλης Βρετανίας έφθινε. Είχε ήδη αποδυναμωθεί σαν συνέπεια του Πρώτου Παγκόσμιου Πολέμου, και δεν διέθετε τα αναγκαία στρατεύματα για να κρατήσει την Αυτοκρατορία της. Σαν συνέπεια αυτού, έκανε εκείνο που κάνουν κατά κανόνα όλες οι παρακμάζουσες αυτοκρατορίες: έγινε πιο βίαιη, προσπάθησε να χρησιμοποιήσει περισσότερη βία για να ισοφαρίσει την έλλειψη στρατευμάτων που θα ήταν αναγκαία για να συγκρατήσει την κατάσταση.

Τότε έγινε και η σφαγή του Αμριτσάρ στην Ινδία, κατά την οποίαν τα βρετανικά στρατεύματα θέρισαν τετρακόσιους ανυπεράσπιστους διαδηλωτές. Τα εσωτερι-

κά πρακτικά έχουν τώρα πια όλα δημοσιευτεί. Αυτό συνέβηκε πριν πολύ καιρό, και έτσι είδαν το φως της ημέρας. Είναι αποκαλυπτικά. Στην περίπτωση του Ιράκ, αποφάσισαν ότι, εφόσον δεν είχαν αρκετά στρατεύματα για να θέσουν υπό τον έλεγχό τους τη χώρα, θα χρησιμοποιούσαν τη μέθοδο των τρομοκρατικών βομβαρδισμών. Οι Βρετανοί έγιναν οι πρωτοπόροι των βομβαρδισμών αμάχων, για να αντισταθμίσουν το ότι δεν είχαν αρκετά στρατεύματα για να τους συγκαταστήσουν. Αν εξετάσετε τα αρχεία, τα πράγματα φαίνονται πολύ καθαρά. Λένε ότι είναι ανάγκη να βομβαρδίσουμε γυναίκες και παιδιά, μια και αυτός είναι ο μόνος τρόπος να τους συγκαταστήσουμε, σκοτώνοντάς τους. Οι τρομοκρατικοί βομβαρδισμοί χρησιμοποιήθηκαν ακόμα και για να εξαναγκαστούν ορισμένα φύλα να πληρώνουν φόρους. Αυτό, απλά διότι δεν είχαν αρκετούς άνδρες για να πάνε επί τόπου. Πήγαν μάλιστα και πιο μακριά: η RAF (Βασιλική Αεροπορία), Διοίκηση Μέσης Ανατολής, ζήτησε το 1920 την άδεια του Υπουργείου Αμύνης στο Λονδίνο, για να χρησιμοποιήσει χημικά όπλα “ενάντια σε δύστροπους Άραβες, σαν πείραμα”. Αυτό συνέβηκε στο Ιράκ, αμέσως μετά από τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο. Όταν λέμε “χημικά όπλα”, εννοούμε δηλητηριώδη αέρια. Τον καιρό εκείνο, τα δηλητηριώδη αέρια εθεωρούντο σαν το φορικτότερο πράγμα, σχεδόν όπως αντιμετωπιζόνταν τα πυρηνικά όπλα μετά τη Χιροσίμα και το Ναγκασάκι. Έτσι λοιπόν η RAF ζήτησε άδεια να χρησιμοποιήσει δηλητηριώδη αέρια ενάντια σε δύστροπους Άραβες, σαν πείραμα. Εγώ, προσωπικά πήγα στο Υπουργείο Αμυνας. Ο υπεύθυνος δήλωσε ότι απέκρουε την “υπερβολική λεπτότητα” εκείνων που αντιτίθεντο στα δηλητηριώδη αέρια, και πρόσθεσε, “εγώ υποστηρίζω σθεναρά τη χρήση δηλητηριωδών αερίων κατά των απολίτιστων φυλών.” Συνέχισε λέγοντας ότι η χρήση αερίων προκαλεί έντονο φόβο. Δεν είναι παρά η εφαρμογή της σύγχρονης επιστήμης στην πολεμική τέχνη, και ότι δεν μπορούμε να στερηθούμε το δικαίωμα να χρησιμοποιήσουμε οποιοδήποτε όπλο που θα μπορούσε να αποβεί χρήσιμο για να καταστειλουμε τις εξεγέρσεις στα σύνορά μας.” Αυτός ο άνθρωπος, κύριοι, υπήρξε ένας από τους ήρωες του Δυτικού Κόσμου, ήταν ο Ουίνστον Τσώρτσιλ. Ίσως εμάς να μη μας αρέσει να τα θυμόμαστε αυτά, αλλά αυτό δε σημαίνει ότι οι άλλοι δεν τα θυμούνται. Αυτά και πολλά άλλα πράγματα σαν αυτά.

Ας επανέλθουμε στη μεταπολεμική περίοδο. Μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, οι ΗΠΑ και η Αγγλία εγκατέστησαν προτεκτοράτα στην περιοχή. Ακολούθησαν τις αρχές που είχαν εκπονήσει ο Λόρδος Κόρζον και άλλοι Βρετανοί ιθύνοντες της Αυτοκρατορίας. Η ιδέα, όπως την εξέθεσε ο Λόρδος Κόρζον το 1920, ήταν ότι βγαίνει πολύ ακριβό το να αναλαμβάνεις απ’ ευθείας τη διοίκηση των χωρών. Έλεγε η σχετική ισχύς για να κάνεις κάτι τέτοιο. Κατά συνέπεια, έπρεπε να του δοθεί μια κατ’ επίφαση ανεξαρτησία, και να κυβερνηθούν πίσω από μια “αρβική πρόσοψη”. Έλεγε, “πρέπει να συγκαλύψουμε την απορρόφηση των χωρών πίσω από έναν πέπλο πλαστών εντυπώσεων, όπως, για παράδειγμα, “παρεμβαλλόμε-

νο Κράτος”, ή “σφαίρες επιρροής”. Αυτή είναι η μοντέρνα έκδοση της αποικιοκρατίας. Και αυτό έγινε. Δημιουργήθηκε μια αραβική πρόσοψη για τη διαχείριση των πετρελαιοπηγών. Το βασικό ενδιαφέρον των ΗΠΑ, ήταν η παραγωγή πετρελαίου στην περιοχή του Κόλπου. Το Υπουργείο Εξωτερικών των ΗΠΑ, τη θεωρούσε σαν “ένα καταπληκτικό στρατηγικό απόθεμα, σαν το μεγαλύτερο υλικό βραβείο στην παγκόσμια ιστορία”. Ασφαλώς δεν επρόκειτο να θυσιάσουν κάτι τέτοιο. Επίσης, αναγνωρίστηκε ότι όποιος το έλεγχε, θα διέθετε αυτό που ο Τζωρτζ Κένναν θεωρούσε την εποχή εκείνη, “τη δύναμη του βέτο” πάνω στους συμμάχους, πάνω στην Ευρώπη και στην Ιαπωνία, πράγμα που καθιστούσε προφανές ότι το να το κρατήσεις στην κατοχή σου ήταν άκρως σημαντικό. Προέκυψαν πολλές διενέξεις μεταξύ Βρετανών και Αμερικανών, αλλά η κατάσταση διευθετήθηκε σύμφωνα με τους όρους που επέβαλαν οι ΗΠΑ. Οι ΗΠΑ ήταν κατά πολύ η ισχυρότερη δύναμη. Η Γαλλία εκδιώχθηκε, διότι ήταν πολύ αδύναμη για να πάρει μέρος. Έτσι παρέμεινε μια αγγλοαμερικανική κοινοπραξία, που τη διοικούσαν οι Αμερικανοί, και οι Άγγλοι εκτελούσαν χρέη “τοποτηρητή” τους, όπως το ονόμασε ένας υψηλός αμερικανός λειτουργός (Ο Ντην Άτσεσον, φυσικά σε ιδιωτική συζήτηση). Αυτό που είπε, επί λέξει, ήταν “Οι Βρετανοί μπορούν να είναι οι τοποτηρητές μας. Ο κοιμικός όρος θα ήταν συνέταιροι”. Αυτό που έπρεπε να ακούσουν οι Βρετανοί ήταν η λέξη “συνέταιρος”. Η λέξη “τοποτηρητής” ήταν για εσωτερική χρήση.

Η πρώτη ρωγμή σ’ αυτήν την Αγγλοαμερικανική κοινοπραξία επήλθε το 1958, όταν ξέσπασε στο Ιράκ μια εθνικιστική επανάσταση, μια επανάσταση εθνικιστών αξιωματικών, η οποία ανέτρεψε μια από αυτές τις αραβικές προσόψεις ενός εξαρτημένου πελατειακού κράτους. Τόσο οι ΗΠΑ, όσο και η Αγγλία ανησύχησαν πολύ, όπως είναι φυσικό. Το Ιράκ έχει πολύ πετρέλαιο. Η πρώτη δημόσια αντίδραση ήταν ότι, αμέσως την επόμενη μέρα, στείλανε στο Λίβανο τους πεζοναύτες. Ο Αϊζενχάουερ ενέκρινε τη χρήση “οποιοδήποτε όπλου στην περίπτωση προώθησης μη φιλικών δυνάμεων προς το Κουβέιτ”. Αυτό, όλοι το ερμήνευσαν σαν έγκριση της χρήσης πυρηνικών όπλων. Έτσι λοιπόν, οι ΗΠΑ ενέκριναν τη χρήση πυρηνικών όπλων αν η κατάσταση επεκτεινέτο και στο Κουβέιτ. Εκείνον τον καιρό, ο Χίτλερ ήταν ο χαμίτης Στρατηγός Αμπτούλ Νασσέρ, αιώνιος εθνικιστής, και πολύ φοβόντουσαν μήπως ο αραβικός εθνικισμός εξαπλωθεί και ανατρέψει αυτές τις αραβικές προσόψεις. Ανησυχούσαν μήπως, μετά, μπορούσε να ξεσπάσει καμιά εθνικιστική επανάσταση στο Κουβέιτ. Τώρα, έχουμε στη διάθεσή μας τα απόρρητα βρετανικά και αμερικανικά στοιχεία της εποχής εκείνης. Μπορεί κανείς να τα προμηθευτεί και είναι πολύ αποκαλυπτικά. Ο Υπουργός Εξωτερικών της Μ. Βρετανίας πέταξε αμέσως στην Ουάσιγκτον για συνομιλίες. Αποφασίστηκε να παραχωρηθεί στο Κουβέιτ κατ’ επίφαση ανεξαρτησία, σύμφωνα με την τεχνική που υπέδειξε ο Λόρδος Κόρζον: Τοποθέτησε μια αραβική πρόσοψη μπροστά από εκείνο που ήταν πριν στην πραγματικότητα μια αποικία, για να προσπαθήσεις να αποφύγεις την απειλή μιας

επανάστασης, διατηρώντας όμως το δικαίωμα επέμβασης, ή όπως είπε ο Βρετανός Υπουργός Εξωτερικών, “ανελέητης επέμβασης”, αν τυχόν κάτι δεν πήγαινε καλά, χωρίς να έχει σημασία για ποιον πρόκειται. Στην περίπτωση αυτή, το Κουβέιτ. Οι Ηνωμένες Πολιτείες διατήρησαν για τον εαυτό τους το ίδιο δικαίωμα αλλού στην Χερσόνησο, και οι δύο ιμπεριαλιστικές δυνάμεις αποφάσισαν κρυφά –τώρα όμως είναι πια δημόσιο, αν τυχόν επιθυμείτε να τα διαβάσετε– ότι οι πετρελαιοπηγές θα έπρεπε να παραμείνουν σε αγγλοαμερικανικά χέρια και ότι Το Εθνικό Συμβούλιο Ασφαλείας θα έπρεπε να πάρει μια απόφαση σύμφωνα με την οποία θα προέβλεπε τη χρήση βίας, σε συνεννόηση με το Ηνωμένο Βασίλειο, αν αυτό καθίστατο αναγκαίο, για τη διαφύλαξη των αμερικανικών συμφερόντων στην περιοχή.

Επίσης, εκτός αυτού, εξηγγούσαν και τους λόγους. Αξίζει να τους ακούσουμε. Οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν είχαν ανάγκη το πετρέλαιο. Δεν το χρησιμοποιούσαν. Εκείνη την εποχή, οι ΗΠΑ ήταν ο μεγαλύτερος εξαγωγέας πετρελαίου. Η Μ. Βρετανία, μέχρις ορισμένου σημείου χρειαζόταν το πετρέλαιο, αλλά αυτό που ήθελαν στην πραγματικότητα, ήταν τα κέρδη. Αυτό είναι το θεμελιώδες σχετικά με το τι συμβαίνει εδώ. Όταν οι λαοί φωνάζουν “όχι αίμα για τα πετρέλαια”, στην πραγματικότητα θα έπρεπε να λένε, “όχι αίμα για τα κέρδη που αποφέρουν τα πετρέλαια”. Η παραγωγή πετρελαίου είναι εξαιρετικά επικερδής. Αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες πηγές κεφαλαίου στον κόσμο. Οι ΗΠΑ και η Αγγλία το θέλουν. Είναι πολύ σαφείς σ’ αυτό το θέμα, προπαντός η Αγγλία στην δεκαετία του 1950. Η βρετανική οικονομία βρισκόταν σε κακή κατάσταση. Η περιοχή της Στερλίνας δεν ήταν ανταγωνιστική. Και οι δύο ιμπεριαλιστικές δυνάμεις συμφώνησαν ότι, σε ό,τι αφορά το Κουβέιτ, οι εκεί επενδύσεις έπρεπε να χρησιμοποιηθούν για να στηριχθεί η Στερλίνα και για να προωθηθεί η ανάκαμψη του Ηνωμένου Βασιλείου και του συστήματός του.

Στις αρχές της δεκαετίας του 1970, άρχισε να ισχύει το ίδιο και για τις Ηνωμένες Πολιτείες. Σ’ αυτήν την περίπτωση, δεν έχουμε στοιχεία από την πηγή τους, οπότε θα πρέπει να συναρμολογήσουμε την εικόνα της κατάστασης εξετάζοντας τα γεγονότα που μπορούμε να παρατηρήσουμε. Στις αρχές λοιπόν της δεκαετίας του 1970, οι Ηνωμένες Πολιτείες δοκιμάζονταν από τις ίδιες δυσκολίες από τις οποίες υπέφερε η Αγγλία τη δεκαετία του 1950. Ήταν ολοφάνερη η παρακμή τους, σε σύγκριση με τους σημαντικότερους ανταγωνιστές τους στον κόσμο, δηλαδή την Ευρώπη, επικεφαλής της οποίας βρισκόταν η Γερμανία, και η Ιαπωνία. Εκείνη την εποχή αυτό ήταν ολοφάνερο. Οι Ρώσοι δεν αποτελούσαν παρά μια ρητορική απειλή που χρησίμευε για να αποκτήσουν υποστήριξη στο εσωτερικό της χώρας. Ανησυχούσαν πραγματικά σχετικά με το θέμα της Ευρώπης και της Ιαπωνίας. Κατέστη συνεπώς αναγκαίο εκείνη τη στιγμή, τα έσοδα που προέρχονταν από την παραγωγή πετρελαίου να διοχετευθούν όχι μόνον προς την βρετανική, αλλά και προς την αμερικανική οικονομία. Και έτσι έγινε. Και αυτό συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Και αυτός

είναι ένας από τους λόγους γιατί, αντίθετα με το τι λέει πολύς κόσμος, η Μ. Βρετανία και οι ΗΠΑ συχνά υπήρξαν οπαδοί της αύξησης της τιμής του πετρελαίου, για να ανέβουν οι τιμές, και όχι για να κατέβουν. Αυτό το θέμα εξαρτάται συχνά από διάφορους παράγοντες. Πρόκειται για μια πολύπλοκη υπόθεση, που κατ' επανάληψη αποβαίνει προς όφελος τόσο της βρετανικής, όσο και της αμερικανικής οικονομίας, κυρίως διότι η Αμερική και η Αγγλία είναι υψηλού κόστους παραγωγοί. Το πετρέλαιο της Αλάσκα και της Βόρειας Θάλασσας είναι ακριβό, και τότε μόνο μπορείς να αποκομίσεις κέρδη, όταν οι τιμές ανεβούν αρκετά. Από την άλλη πλευρά, επίσης διότι τα κέρδη της πετρελαιοπαραγωγής τείνουν να επαναδιοχετεύονται προς την αμερικανική και τη βρετανική οικονομία. Σήμερα χρησιμοποιούνται για έντοκα γραμμάτια του δημοσίου, για αμερικανικά πιστωτικά ιδρύματα, για την εισαγωγή αμερικανικών έτοιμων προϊόντων, για οικοδομικές εταιρίες, για την παραγωγή όπλων, κ.λπ. Το εμπορικό ισοζύγιο των ΗΠΑ με τη Σαουδική Αραβία βελτιώθηκε προς όφελος των Ηνωμένων Πολιτειών μετά την τεράστια άνοδο των τιμών του πετρελαίου το 1973. Το ίδιο συνέβηκε και με τη Μ. Βρετανία.

Μια Ελλειμματική Οικονομία

Πρόκειται για αποφασιστικούς παράγοντες, και θα παραμείνουν κρίσιμοι. Μετά από τη διακυβέρνηση Ρήγκαν, που κατάφερε ένα πολύ σοβαρό πλήγμα στη οικονομία των ΗΠΑ, του οποίου το κόστος θα χρειαστεί να περάσει πολύς καιρός για να πληρωθεί, αν και ακόμα δεν έληξε η προθεσμία πληρωμής, αλλά κάποτε θα λήξει, η αμερικανική οικονομία μεταβλήθηκε σε μια ελλειμματική οικονομία που χρειάζεται απελπισμένα να αποκτήσει κεφάλαια. Σε σχέση με τους σημαντικότερους ανταγωνιστές της βρίσκεται σε κατάρπτωση. Στον κόσμο υπάρχουν στη πραγματικότητα μόνο τρεις πηγές από τις οποίες μπορεί κανείς να αντλήσει κεφάλαια: Η Γερμανία, η Ιαπωνία και οι πετρελαιοπαραγωγικές χώρες του Περσικού Κόλπου. Η Γερμανία και η Ιαπωνία δεν πρόκειται να παραμερίσουν τις δραστηριότητές τους για να υποστηρίξουν την Αγγλία και την Αμερική αφού είναι ανταγωνιστές τους. Οι παραγωγοί όμως του Κόλπου εφόσον δεν είναι παρά ο αραβικός προσώπης της Αγγλίας και των Ηνωμένων Πολιτειών, θα το κάνουν. Γι' αυτό λοιπό τόσο οι ΗΠΑ, όσο και η Αγγλία, έχουν ένα ειδικό ενδιαφέρον για την περιοχή αυτή και αυτό θα παραμείνει. Κυκλοφορεί και ένα αστέιο στην Ουώλ Στρήτ σχετικά, κ που συνοψίζει την κατάσταση: Ερωτάται γιατί οι Ηνωμένες Πολιτείες και το Κοβέιτ χρειάζονται ο έναν τον άλλον; και η απάντηση είναι: Διότι το Κοβέιτ αποτελεί ένα τραπεζικό σύστημα χωρίς χώρα, ενώ οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι μια χώρα χωρίς τραπεζικό σύστημα. Αυτό είναι κατά κάποιον τρόπον ακριβές. Οι Τράπεζες Τμμεντηρίου και Δανεισμού (S&L) δεν αποτελούν παρά ένα μικρό μέρος του πε

βλήματος. Πρόκειται για μικρές τράπεζες. Όταν μιλάμε για μεγάλες τράπεζες της Νέας Αγγλίας και για άλλα μεγάλα Πιστωτικά Ιδρύματα, χρειαζόμαστε μια μεγάλη εισροή κεφαλαίων. Αυτή είναι η πραγματικότητα. Τα παραπάνω όμως δεν απαντούν στο επόμενο ερώτημα: για ποιο λόγο τόσο οι Ηνωμένες Πολιτείες όσο και η Αγγλία επιμένουν στη χρήση βίας; Γιατί δε θέλουν να διευθετηθεί το πρόβλημα μέσω της διπλωματίας; Σ' αυτό το ερώτημα θα πρέπει να βρούμε μια απάντηση. Για μια ακόμα φορά πρέπει να διερωτηθούμε τι το ιδιαίτερο έχουν αυτές οι δύο χώρες που να εξηγεί το λόγο για τον οποίον προτιμούν τη βία και όχι τη διπλωματία σαν τρόπο διακυβέρνησης του κόσμου; Για ακόμα μια φορά θα πρέπει να κάνουμε υποθέσεις, αλλά αν εξετάσουμε τη σημερινή τάξη πραγμάτων, πιστεύω πως θα το βρούμε. Ας πάρουμε πρώτα τη Μεγάλη Βρετανία. Πρωτ' απ' όλα θα επισημάνουμε ότι ούτε οι Ηνωμένες Πολιτείες, ούτε η Μ. Βρετανία μπορούν να συναγωνίζονται στο πεδίο της διπλωματίας. Η πολιτική που ακολουθούν, κυρίως σε ό,τι αφορά τον Τρίτο Κόσμο, είναι εξαιρετικά αντιδημοτική. Αυτήν τη στιγμή, από το Μαρόκο μέχρι την Ινδονησία, όλη η περιοχή βρίσκεται σε αναβρασμό. Η αντίθεση στις ΗΠΑ και στη Μ. Βρετανία είναι τόσο σφοδρή, που μέχρι και μεταβάλλεται σε μια συντριπτική υποστήριξη στο Σαντάμ Χουσεϊν, ο οποίος πιθανόν μεν να είναι ένας μισητός τύραννος, αλλά η πλειοψηφία του Τρίτου Κόσμου θα τον υποστηρίξει, αν έχει να διαλέξει μεταξύ του Σαντάμ Χουσεϊν και των ΗΠΑ και της Αγγλίας. Εμείς θεωρούμε τη δικιά μας σαν μια "ευγενή υπόθεση" και, επί πλέον ευπρεπή. Αυτοί μας βλέπουν όπως ήταν στην πραγματικότητα ο Ουίνστον Τσώρτσιλ, και άλλες χιλιάδες παρόμοιες περιπτώσεις. Έτσι λοιπόν η διπλωματία δεν αποτελεί ένα ισχυρό χαρτί. Οι ΗΠΑ και η Αγγλία είναι "πολιτικά αδύναμες" αφού δεν έχουν ισχυρά χαρτιά στο πεδίο της διπλωματίας.

Και από πλευρά της οικονομίας τι συμβαίνει; Ας πάρουμε την Αγγλία. Σήμερα, η Αγγλία δεν μπορεί να συναγωνιστεί τη Γερμανία, τη Γαλλία και την Ιαπωνία. Δεν μπορεί να συναγωνιστεί ούτε καν την Ιταλία. Έχει μια οικονομία που βρίσκεται σε σοβαρή κατάρπτωση. Και οι Ηνωμένες Πολιτείες; Εξακολουθεί μεν να είναι η μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου, αλλά και αυτή δείχνει συμπτώματα κατάρπτωσης. Έχει σοβαρά προβλήματα. Δεν είναι πια ούτε εκ του μακρόθεν η οικονομικά δεσποζουσα δύναμη του κόσμου. Τώρα έχουμε έναν κόσμο "τριπολικό": την Ευρώπη, κάτω από την ηγεσία της Γερμανίας, την Ιαπωνία και την περιοχή της, και τις Ηνωμένες Πολιτείες. Με τις ΗΠΑ με σοβαρά προβλήματα, που χειρότερεψαν ακόμα πιο πολύ με τη πολιτική που ακολούθησαν οι Ρήγκαν και Μπους. Μια οικονομία που δείχνει σοβαρή κατάρπτωση. Οπότε, η οικονομική ισχύς δεν είναι το σημαντικότερο.

Και η στρατιωτική ισχύς; Ας εξετάσουμε την περίπτωση της Αγγλίας. Παρ' όλον που είναι μια χώρα μέτριας εμβέλειας, η Αγγλία έχει πολύ ισχυρές στρατιωτικές δυνάμεις. Έχουν ένα δυνατό στρατό. Τα στρατιωτικά τους έξοδα είναι πολύ ψηλά. Επιπλέον, έχουν σαν παράδοση—μια στρατιωτική παράδοση για την οποία νιώ-

θουν πολύ υπερήφανοι— να υπερασπίζονται πεισματικά τον πολιτισμό ή, κατά τη γνώμη άλλων, να συντρίβουν τους ντόπιους ιθαγενείς. Σ' αυτό έχουν μακριά παράδοση. Για μια ακόμα φορά, πρέπει να πούμε ότι τα πράγματα, φαίνονται διαφορετικά όταν τα κοιτάξεις από διαφορετικές σκοπιές. Έτσι λοιπόν, πρέπει να διαλέξεις. Έχουν όμως αυτήν την παράδοση, και έχουν και τη δύναμη να το κάνουν, έστω και λαμβάνοντας υπόψη ότι πρόκειται για μια δύναμη μετρίου επιπέδου.

Η Ανεμπόδιση Αμερικανική Επιθετικότητα

Και οι Ηνωμένες Πολιτείες; Οι ΗΠΑ έχουν ένα ουσιαστικό μονοπώλιο ισχύος. Από οικονομικής απόψεως, μπορεί να έχουμε έναν τριπολικό κόσμο, αλλά από στρατιωτικής, πρόκειται για έναν κόσμο μονοπολικό. Όλοι το παραδέχονται. Από της αποχωρήσεως της Σοβιετικής Ένωσης από την παγκόσμια σκηνή, δεν υπάρχει πια τίποτα που να αποτρέπει τη χρήση βίας εκ μέρους των Ηνωμένων Πολιτειών. Πριν υπήρχε κάποιο εμπόδιο. Πάντα υπήρχε ο φόβος ότι θα μπορούσαν να προκύψουν προβλήματα με τους Ρώσους. Αυτό τώρα έπαψε να υφίσταται. ΟΠριν δέκα ή δεκαπέντε χρόνια, η Αγγλία και οι Ηνωμένες Πολιτείες δε θα μπορούσαν να είχαν στείλει μεγάλες συμβατικές δυνάμεις στη Μέση Ανατολή. Θα ήταν πολύ επικίνδυνο. Μια αντιπαράθεση θα μπορούσε να είχε εξελιχθεί σε μια σύγκρουση με τους Ρώσους, πράγμα που θα εθεωρείτο μεγάλη ατυχία. Επιτίθεσαι σε αυτούς που δε μπορούν να αντεπιτεθούν, όχι σ' αυτούς που έχουν τη δυνατότητα να το κάνουν. Αυτός είναι ένας κανόνας σωστής πολιτικής. Αυτό το στοιχείο αποτροπής τώρα δεν υπάρχει πια, και έτσι οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι απόλυτα ελεύθερες να κάνουν αυθαίρετα χρήση βίας όπου τους αρέσει. Αν τυχόν νομίζετε ότι οι πολιτικοί και οι στρατηγικοί αναλυτές δεν το ξέρουν, κάνετε λήθος. Βεβαίως το ξέρουν. Μιλάν για αυτό το θέμα. Είναι προφανές.

Τι έχουμε λοιπόν τώρα; Ένα παγκόσμιο σύστημα, τη Νέα Παγκόσμια Τάξη Πραγμάτων, στην οποία υπάρχει μια πολύ ισχυρή στρατιωτική Δύναμη με έναν "τοποτηρητή", ο οποίος και αυτός διαθέτει μια αρκετά σεβαστή πολεμική μηχανή. Καμιά από τις δύο Δυνάμεις όμως δε δεσπάζει από οικονομικής απόψεως, και οι δύο είναι πολύ ασθενείς από πολιτικής πλευράς. Σε οποιαδήποτε αντιπαράθεση, είναι πολύ φυσικό για τον καθένα να τη μετατοπίσει στο πεδίο όπου νιώθει δυνατός. Αυτό συμβαίνει σ' έναν οικογενειακό καυγά, και το ίδιο στις διεθνείς υποθέσεις. Παίζεις το δυνατό σου χαρτί, μετατοπίζεις την κατάσταση προς το πεδίο όπου έχεις τη δυνατότητα να κερδίσεις. Το πεδίο στο οποίο τόσο οι ΗΠΑ όσο και η Αγγλία έχουν τη δυνατότητα να κερδίσουν είναι το πεδίο της βίας. Θέλουν να αποδείξουν ότι η βία είναι ο τρόπος να κυβερνάς τον κόσμο. Αυτή είναι η Νέα Τάξη Πραγμάτων.

Υπάρχουν όμως και άλλοι παράγοντες που συμβάλλουν σ' αυτό. Μπορώ να

πω ότι στο διεθνή οικονομικό τύπο το θέμα συζητιέται μάλλον ειλικρινά. Αν διαβάσετε το FINANCIAL TIMES στην Αγγλία, θα παρατηρήσετε ότι λέει πως οι ΗΠΑ πρέπει να μετατραπούν σε ένα μισθοφορικό Κράτος, πολύ περισσότερο παρά στο παρελθόν, θέλοντας να πει με άλλα λόγια, ότι κάποιος πρέπει να φροντίσει να χαλιναγωγήσει τον Τρίτο Κόσμο. Οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι η μόνη που διαθέτουν τη δύναμη να το κάνουν. Δεν έχουν όμως την απαιτούμενη οικονομική βάση, οπότε θα χρειασθεί να πληρώσουν άλλοι γι' αυτό.

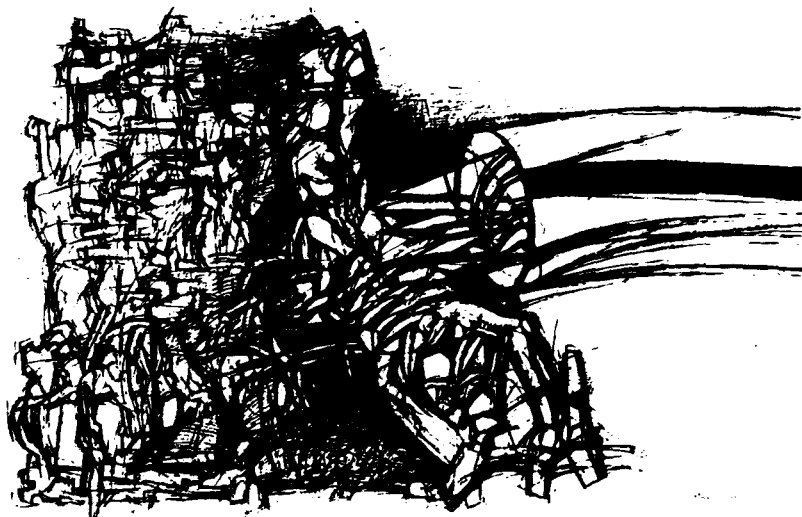
Όταν ο Αναπληρωτής Υπουργός Εξωτερικών, LAWRENCE EAGLEBERGER, κατέθεσε ενώπιον του Κογκρέσου για το θέμα της Νέας Παγκόσμιας Τάξης Πραγμάτων, είπε, στην ουσία, ακριβώς το ίδιο. Είπε ότι, στη Νέα Παγκόσμια Τάξη Πραγμάτων θα έχει εφευρεθεί κάτι καινούριο στην τέχνη της διπλωματίας. Εμείς θα κάνουμε τις επεμβάσεις και άλλοι θα τις χρηματοδοτήσουν. Η Γερμανία και η Ιαπωνία δεν έχουν καμία όρεξη να πληρώσουν, αλλά υπάρχουν τα πετροδολάρια. Απλώς θέλω να σας αναφέρω ότι υπάρχουν στις ΗΠΑ μερικοί αρκετά γνωστοί εγχώριοι παράγοντες που συμβάλλουν, τείνουν και ασκούν πιέσεις προς την ίδια κατεύθυνση. Δεν εξαναγκάζουν μεν, αλλά πιέζουν προς την κατεύθυνση αυτή. Είναι κοινό μυστικό ότι αυτό που αποκαλούμε "υποδομή" παρακμάζει. Οι πόλεις μετατρέπονται σε ερείπια, το εκπαιδευτικό σύστημα καταρρέει, η περίθαλψη της υγείας είναι ανύπαρκτη, κ.λπ. Όλα αυτά είναι πολύ σοβαρά. Ήδη τα συνδικάτα ανησυχούν σήμερα γι' αυτό. Ο λόγος της ανησυχίας τους είναι ότι όλα τα σχέδια τα οποία εκπονεί το Υπουργείο Εργασίας, όσο και άλλες υπηρεσίες, που περιλαμβάνουν γύρω στο 50% των θέσεων εργασίας για την επόμενη δεκαετία, θα πληρωθούν με μαύρους και ισπανόφωνους, δηλαδή, με ανθρώπους που βρίσκονται κλεισμένοι στα στρατόπεδα συγκεντρώσεως που ονομάζονται "πόλεις", και όπου δεν αποκτήν καμία μόρφωση, δεν μαθαίνουν καν να γράφουν και να διαβάζουν, και όπου το μόνο που μαθαίνουν είναι να πυροβολούν ο ένας τον άλλον και να καταναλίσκουν ναρκωτικά. Αυτοί λοιπόν είναι οι υποψήφιοι για να καταλάβουν τις θέσεις. Τα συνδικάτα το γνωρίζουν, και δεν τους αρέσει καθόλου, διότι αυτά είναι που βγάζουν τα λεφτά όταν οι θέσεις εργασίας καταλαμβάνονται σωστά. Αυτό δε, δημιουργεί ένα πρόβλημα. Είναι διαδεδομένη η αντίληψη ότι θα επέλθει μια σοβαρή έλλειψη ειδικευμένης εργασίας στις Ηνωμένες Πολιτείες. Όταν μιλάμε για ειδικευμένη εργασία εννοούμε τα πάντα, από δακτυλογράφους και τεχνικούς ηλεκτρονικών υπολογιστών, μέχρι διευθυντές και σχεδιαστές ειδών, ερευνητές, κ.λπ. Επέρχεται λοιπόν μια έλλειψη. Απ' όλα όσα διδάσκονται στην οικονομική επιστήμη, ίσως το μόνο που είναι αληθινό είναι το ότι, όταν υπάρχει έλλειψη κάποιου είδους, η τιμή ανεβαίνει. Οπότε, προβλέπεται ότι το κόστος της ειδικευμένης εργασίας θα αυξηθεί. Όταν το κόστος της ειδικευμένης εργασίας ανεβαίνει, τότε οι πολυεθνικές εταιρίες πάνε αλλού, όπου είναι πιο φτηνό, και αυτό περιλαμβάνει τα πάντα, από την έρευνα μέχρι τη δακτυλογράφηση. Και αυτά θα ψάξουν να τα βρουν κάπου αλλού,

όπου θα υπάρχει αφθονία ειδικευμένης εργασίας. Μπορεί μάλιστα να τη βρουν στον Τρίτο Κόσμο, όπου τα εκπαιδευτικά συστήματα δεν είναι και τόσο άσχημα, προπαντός στον Τρίτο Κόσμο που ελπίζουν να δημιουργήσουν στην Ανατολική Ευρώπη.

Η ερώτηση είναι : Τι θα γίνουν οι Ηνωμένες Πολιτείες; Πάντα θα υπάρξει ο ρόλος του μισθοφόρου. Μπορεί να μην ξέρεις να διαβάζεις και να γράφεις, ή να επισκευάζεις ηλεκτρονικούς υπολογιστές, μπορείς όμως να περιφέρεσαι στην έρημο ή στις ζούγκλες ψάχνοντας με δυσκολία το δρόμο σου. Αν βρεθεί κάποιος να πληρώσει, να ένας ρόλος για τις Ηνωμένες Πολιτείες. Δεν είναι πολύ ωραίος, και δεν είναι αναπόφευκτος, αλλά επίσης δεν είναι αδύνατος.

Πιστεύω πως αυτή είναι η εικόνα της νέας τάξης, όπως τουλάχιστον διαγράφεται. Θα έπρεπε ίσως να προσθέσω ότι δεν θα είναι ευχάριστη για τα συνήθη θύματα. Ούτε θα είναι ευχάριστη για τους πολίτες των μισθοφόρων κρατών, και παρόλον ότι, επαναλαμβάνω, αυτό δεν είναι αναπόφευκτο, ούτε είναι απίθανο, εκτός αν οι πολίτες των μισθοφόρων κρατών αποφασίσουν να αναλάβουν κάποια σχετική πρωτοβουλία.

Ευχαριστούμε τον Καθηγητή Noam Chomsky για την παραχώρηση του ανέκδοτου κειμένου της διάλεξής του.

*Β. Δημητρίας «Μορφές»
Σχέδιο με σινική μελάνη (70x100) 1980*